

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

The Journal of Limitless Education and Research

Temmuz 2024
Cilt 9, Sayı 2

July 2024
Volume 9, Issue 2

The Journal of Limitless Education and Research

July 2024, Volume 9, Issue 2

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

Temmuz 2024, Cilt 9, Sayı 2

Sahibi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Owner

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Editör

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editor in Chief

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editör Yardımcısı

Doç. Dr. Çağın KAMIŞCIOĞLU

Assistant Editor

Assoc. Prof. Dr. Çağın KAMIŞCIOĞLU

Yazım ve Dil Editörü

Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Doç. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL
Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Philologist

Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Assoc. Prof. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL
Assoc. Prof. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Yabancı Dil Editörü

Doç. Dr. Çağın KAMIŞCIOĞLU
Doç. Dr. Gülден TÜM
Doç. Dr. Tanju DEVECİ

Foreign Language Specialist

Assoc. Prof. Dr. Çağın KAMIŞCIOĞLU
Assoc. Prof. Dr. Gülден TÜM
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ

İletişim

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği
06590 ANKARA – TÜRKİYE
e-posta: editor@sead.com.tr
sead@sead.com.tr

Contact

Limitless Education and Research Association
06590 ANKARA – TURKEY
e-mail: editor@sead.com.tr
sead@sead.com.tr

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), yılda üç kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Journal of Limitless Education and Research(J-LERA) is an international refereed journal published three times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

İNDEKSLER / INDEXED IN

H.W. Wilson

EBSCO

INFORMATION SERVICES

	Editörler Kurulu (Editorial Board)	
Computer Education and Instructional Technology Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	Doç. Dr. Hasan ÖZGÜR Doç. Dr. Barış ÇUKURBAŞI	Trakya Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Educational Sciences Eğitim Bilimleri	Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL Doç. Dr. Gülenaz ŞELÇUK Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ	Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
Science Fen Eğitimi	Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye Bartın Üniversitesi, Türkiye
Art Education Güzel Sanatlar Eğitimi	Doç. Dr. Seçil KARTOPU	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara
Lifelong Learning Hayat Boyu Öğrenme	Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ Prof. Dr. Thomas R. GILLPATRICK Doç. Dr. Tanju DEVECİ	Ankara Üniversitesi, Türkiye Portland State University, USA Antalya Bilim Üniversitesi, Türkiye
Teaching Mathematics Matematik Eğitimi	Prof. Dr. Erhan HACİÖMEROĞLU Prof. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR Doç. Dr. Aysun Nüket ELÇİ	Temple University, Japan Bartın Üniversitesi, Türkiye Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Pre-School Education Okul Öncesi Eğitimi	Doç. Dr. Neslihan BAY Dr. Burcu ÇABUK	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye Ankara Üniversitesi, Türkiye
Primary Education Sınıf Eğitimi	Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ Prof. Dr. Yalçın BAY Doç. Dr. Oğuzhan KURU Doç. Dr. Özlem BAŞ Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye Anadolu Üniversitesi, Türkiye Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye Hacettepe Üniversitesi, Türkiye Ordu Üniversitesi, Türkiye
Teaching Social Studies Sosyal Bilgiler Eğitimi	Doç. Dr. Cüneyit AKAR	Uşak Üniversitesi, Türkiye
Teaching Turkish Türkçe Öğretimi	Prof. Dr. Fatma KIRMIZI Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI Prof. Dr. Nevin AKKAYA Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR	Pamukkale Üniversitesi, Türkiye Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye Bartın Üniversitesi, Türkiye
Teaching Turkish to Foreigners Yabancılara Türkçe Öğretimi	Prof. Dr. Apollinaria AVRUTİNA Prof. Dr. Yuu KURIBAYASHI Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDIU Doç. Dr. Gülden TÜM Lecturer Dr. Feride HATİBOĞLU Lecturer Semahat RESMİ CRAHAY	St. Petersburg State University, Russia Okayama University, Japan Vilnius University, Lithuania Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan Tiran University, Albania Çukurova Üniversitesi, Türkiye University of Pennsylvania, USA PCVO Moderne Talen Gouverneur, Belgium
Foreign Language Education Yabancı Dil Eğitimi	Prof. Dr. Arif SARIÇOBAN Prof. Dr. Işıl ULUÇAM-WEGMANN Prof. Dr. İ. Hakkı MİRİCİ Prof. Dr. İlknur SAVAŞKAN Assoc. Prof. Dr. Christina FREI Doç. Dr. Bengü AKSU ATAÇ Dr. Ulaş KAYAPINAR	Selçuk Üniversitesi, Türkiye Universität Duisburg-Essen, Germany Hacettepe Üniversitesi, Türkiye Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye University of Pennsylvania, USA Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi, Türkiye American University of the Middle East (AUM), Kuwait

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 9, Issue 2

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 9, Sayı 2

Yayın Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

- Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ, Ağrı Çeçen Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali YAKICI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Apollinaria AVRUTINA, St. Petersburg State University, Russia
Prof. Dr. Arif ÇOBAN, Konya Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman DUATEPE PAKSU, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Bilge AYRANCI, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Demet GİRGIN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Duygu UÇGUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Efe AKBULUT, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erhan Selçuk HACIÖMEROĞLU, Temple University, Japan
Prof. Dr. Erika H. GILSON, Princeton University, USA
Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ersin KIVRAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma AÇIK, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fredricka L. STOLLER, Northern Arizona University, USA
Prof. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Gizem SAYGILI, Karaman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hakan UŞAKLI, Sinop Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU, Gazi Üniversitesi, Türkiye

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 9, Issue 2

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 9, Sayı 2

-
- Prof. Dr. İlknur SAVAŞKAN, Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İlze IVANOVA, University of Latvia, Latvia
Prof. Dr. İsmail MİRİCİ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Jack C RICHARDS, University of Sydney, Avustralia
Prof. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Levent MERCİN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Leyla KARAHAN, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Liudmila LIASHCHOVA, Minsk State Linguistics University, Belarus
Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI, Rouen University, France
Prof. Dr. Meliha YILMAZ, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Merih Tekin BENDER, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nergis BİRAY, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nesrin İŞIKOĞLU ERDOĞAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nezir TEMUR, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Salim PİLAV, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serap BUYURGAN, Başkent Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serdar TUNA, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serdarhan Musa TAŞKAYA, Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, TODAİE Emekli Öğretim Üyesi, Türkiye
Prof. Dr. Süleyman İNAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Şafak ULUÇINAR SAĞIR, Amasya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Şahin KAPIKIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Tahir KODAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 9, Issue 2

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 9, Sayı 2

-
- Prof. Dr. Tazegül DEMİR ATALAY, Kafkas Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Thomas R. GILLPATRICK, Portland State University, USA.
Prof. Dr. Todd Alan PRICE, National-Louis University, USA
Prof. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Umut SARAÇ, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. William GRABE, Northern Arizona University, USA
Prof. Dr. Yalçın BAY, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Yasemin KIRKGÖZ, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Yuu KURIBAYASHI, Okayama University, JAPAN
Prof. Dr. A. Işıl ULUÇAM-WEGMANN, Universität Duisburg-Essen, Deutschland
Assoc. Prof. Dr. Sevinc QASİMOVA, Bakü State University, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Carol GRIFFITHS, University of Leeds, UK
Assoc. Prof. Dr. Christina FREI, University of Pennsylvania, USA
Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA, Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Salah TROUDI, University of Exeter, UK
Assoc. Prof. Dr. Suzan CANHASI, University of Prishtina, Kosovo
Assoc. Prof. Dr. Şaziye YAMAN, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDIU, Tiran University, Albania
Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE, Vilnius University, Lithuania
Assoc. Prof. Dr. Spartak KADIU, Tiran University, Albania
Doç. Dr. Abdurrahman ŞAHİN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ahmet BAŞKAN, Hitit Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Anıl ERTOK ATMACA, Karabük Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Aydın ZOR, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Aysun Nüket ELÇİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL, Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Barış ÇUKURBAŞI, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Behice VARIŞOĞLU, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Berna Cantürk GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Cüneyit AKAR, Uşak Üniversitesi, Türkiye

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 9, Issue 2

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 9, Sayı 2

- Doç. Dr. Çağın KAMIŞCIOĞLU, Ankara Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Dilek FİDAN, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Feryal BEYKAL ORHUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Filiz METE, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Gülenaz SELÇUK, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Hasan ÖZGÜR, Trakya Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Mehmet Celal VARIŞOĞLU, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Melek ŞAHAN, Ege Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Meltem DEMİRCİ KATRANCI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Nazan KARAPINAR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Neslihan BAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Nil Didem ŞİMŞEK, Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Orhan KUMRAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ, Adıyaman Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Sayım AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Seçil KARTOPU, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Sevgi ÖZGÜNGÖR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Sibel KAYA, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Şahin ŞİMŞEK, Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Tanju DEVECİ, Antalya Bilim Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Ufuk YAĞCI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Vesile ALKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Öğr. Üyesi Banu ÖZDEMİR, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Öğr. Üyesi Emel GÜVEY AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 9, Issue 2

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 9, Sayı 2

Dr. Öğr. Üyesi Hasan Hüseyin MUTLU, Ordu Üniversitesi, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Üzeyir SÜĞÜMLÜ, Ordu Üniversitesi, Türkiye

Dr. Bağdagül MUSSA, University of Jordan, Jordan

Dr. Düriye GÖKÇEBAĞ, University of Cyprus, Language Centre, Kıbrıs

Dr. Erdost ÖZKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Dr. Feride HATİBOĞLU, University of Pennsylvania, USA

Dr. Hanane BENALI, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Dr. Ulaş KAYAPINAR, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Dr. Nader AYİŞH, Khalifa University of Science and Technology, UAE

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 9, Issue 2

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 9, Sayı 2

Bu Sayının Hakemleri (Referees of This Issue)

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, SEAD Başkanı

Prof. Dr. V. THANGAEL, St. Francis Institute of Management and Research Mumbai

Prof. Dr. Yalçın BAY, Michigan State University

Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL, Selçuk Üniversitesi

Doç. Dr. Derya ÇOBANOĞLU AKTAN, Hacettepe Üniversitesi

Doç. Dr. Duygu Gür ERDOĞAN, Sakarya Üniversitesi

Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi

Doç. Dr. Melike BAKAR FINDIKCI, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli Üniversitesi

Doç. Dr. Seçil KARTOPU, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin BÜYÜKŞAHİN, Bartın Üniversitesi

Dr. Ahmet Alper Karagözoğlu, Milli Eğitim Bakanlığı

Dr. Seyfettin ABDURREZZAK, Milli Eğitim Bakanlığı

Dr. Ümit DOĞAN, Milli Eğitim Bakanlığı

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 9, Issue 2

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 9, Sayı 2

Dear Readers,

We are delighted to present you the July 2024 issue of the Journal of Limitless Education and Research.

The aim of our Journal, which has been continually published by the Limitless Education and Research Association (LERA) for 8 years since 2016, is to contribute scientifically to the field of education and research. To this end, theoretical and applied original studies are published for free and shared with readers at nationwide and worldwide.

The Limitless Journal of Education and Research is published in Turkish and English three times a year and indexed in EBSCO, Education Full Text (H. W. Wilson) Database Coverage List, which is accepted as a field index by the Higher Education Council (UAK in Turkish). Additionally, it is indexed in various national and international indexes such as ASOS, DRJI, ESJI, OAJI, ROAD, SIS, SOBİAD, Worldcat, and receives numerous citations. To the SOBİAD impact factor, our journal is in the top 90th among scientific journals in our country. Our initiatives and studies continue so as to let our journal be scanned in national and international indexes.

SEAD Journal, an internationally peer-reviewed journal, is published with scientific contributions of articles, research, and projects by academics, researchers, educators, and teachers from different countries. Our journal has been maintaining its publication for eight years without compromising its academic and scientific quality, delivering current and new studies to readers in the field.

In this issue of our journal, five scientific research and articles related to education are included. We would like to thank all the editors, authors, reviewers, and translators who contributed to the preparation and publication of this issue.

We extend our respect with the hope that our journal will contribute to scientists, researchers, educators, teachers, and students in the field.

LIMITLESS EDUCATION AND RESEARCH ASSOCIATION

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 9, Issue 2

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 9, Sayı 2

Değerli Okuyucular,

Sizlere Dergimizin Temmuz 2024 sayısını sunmaktan büyük mutluluk duyuyoruz.

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği (SEAD) tarafından 2016 yılından bu yana 8 yıldır kesintisiz olarak yayınlanan Dergimizin amacı, eğitim ve araştırma alanına bilimsel yönden katkı sağlamaktır. Bu amaçla kuramsal ve uygulamalı özgün çalışmalar ücretsiz yayınlanmakta, ulusal ve uluslararası düzeydeki okuyucularla paylaşılmaktadır.

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), yılda üç sayı olarak Türkçe ve İngilizce yayınlanmakta, ÜAK tarafından alan indeksi olarak kabul edilen EBSCO, Education Full Text (H. W. Wilson) Database Covarage List'te taranmaktadır. Ayrıca ASOS, DRJI, ESJI, OAJI, ROAD, SIS, SOBİAD, Worldcat gibi ulusal ve uluslararası çeşitli indekslerde taranmakta ve çok sayıda atıf almaktadır. SOBİAD etki faktörüne göre Dergimiz, ülkemizdeki bilimsel dergiler içinde ilk 90. sırada bulunmaktadır. Dergimizin ulusal ve uluslararası indekslerde taranabilmesi için girişimlerimiz ve çalışmalarımız devam etmektedir.

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), uluslararası hakemli bir dergi olmakta, farklı ülkelerdeki akademisyen, bilim insanı, araştırmacı, eğitimci ve öğretmen yazarların makale, araştırma, proje gibi bilimsel katkı ve destekleriyle yayınlanmaktadır. Akademik ve bilimsel kalitesinden ödün vermeden sekiz yıldır yayın hayatını sürdürmekte, güncel ve yeni çalışmalarını alandaki okuyuculara ulaştırmaktadır.

Dergimizin bu sayısında eğitimle ilgili beş bilimsel araştırma ve makaleye yer verilmiştir. Bu sayının hazırlanması ve yayınlanmasında emeği geçen bütün editör, yazar, hakem ve çevirmenlere teşekkür ediyoruz.

Dergimizin alandaki bilim insanı, araştırmacı, eğitimci, öğretmen ve öğrencilere katkılar getirmesi dileğiyle saygılar sunuyoruz.

SINIRSIZ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERGİSİ

TABLE OF CONTENTS

İÇİNDEKİLER

Article Type: Review
Makale Türü: Derleme

Mehmet Akif ÖZDAL

The Reflection of Rumination in Art Education on General Student Motivation
Sanat Eğitiminde Ruminasyonun Genel Öğrenci Motivasyonuna Yansımaları **170 - 218**

Article Type: Research
Makale Türü: Araştırma

Tanju DEVECİ, İdris BEDİRHANOĞLU

Turkey-based Civil Engineers' Intentional Informal Learning Experiences during the COVID-19 Pandemic **219 - 234**

Yücel YAZGIN

Investigation into Theoretical Knowledge Levels of Fine Arts Faculty Students in the Field of Plastic Arts
Güzel Sanatlar Fakülteleri Öğrencilerinin Plastik Sanatlar Alanı ile İlgili Teorik Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi **235 - 279**

Betül ÖZAYDIN ÖZKARA

Thematic Review of Studies on Distance Education Conducted Between 2020 and 2023
2020-2023 Yılında Uzaktan Eğitim ile İlgili Yapılan Çalışmalara Yönelik Tematik İnceleme **280 - 317**

İbrahim Halil YURDAKAL

Increasing Digital Awareness of Pre-service Teachers (An Experimental Research) **318 - 339**

The Journal of Limitless Education and Research
Volume 9, Issue 2, 235 - 279

<https://doi.org/10.29250/sead.1440043>

Received: 19.02.2024

Article Type: Research

Accepted: 07.07.2024

Investigation into Theoretical Knowledge Levels of Fine Arts Faculty Students in the Field of Plastic Arts

Assoc. Prof. Dr. Yücel YAZGIN, Near East University, yucel.yazgin@neu.edu.tr, 0000-0003-3489-771X

Abstract: This study aims to determine the theoretical knowledge levels of fine arts faculty students in the field of plastic arts. The population of the study consists of undergraduate students in fine arts faculties. The sample consists of 131 students enrolled in one private university longitudinally and three state universities cross-sectionally. Data were collected using a knowledge level measurement form consisting of forty multiple-choice questions. IBM SPSS 25.0 software was utilized for all statistical analyses. Descriptive statistics such as mean and standard deviation were employed to analyze variables. The normal distribution assumption of variables was tested using the Kolmogorov-Smirnov test, which indicated that normal distribution was not met. When examining the differentiation of group scores based on personal information, Mann-Whitney U test was used for pairwise comparisons between two groups, while the Kruskal-Wallis H test was employed for comparisons involving three or more groups. Longitudinal data collected from private university students over four years were analyzed to determine whether there was differentiation in knowledge accumulation over years. The research findings indicated that there was no significant differentiation in average test scores between private university and state university 1 students. However, significant differentiation was found in average test scores between state university 2 and state university 3 students. Despite the statistical significance of average test scores among students from these universities, it was observed that approximately half of the participants correctly answered only about half of the forty knowledge level questions. Given that some of the knowledge level questions pertain to information that extends back to preschool and basic education periods, it is evident that visual arts education needs to be reconsidered not only at the university level but across all levels of education. Preparation of instructional programs that facilitate effective and lasting learning is crucial.

Keywords: Arts education, Fine arts, Visual arts, Knowledge level.

1. Introduction

The earliest accessible images in the world are the cave paintings created during the Ice Ages (Gombrich, 2019). From this period onward, it is known that art education followed an "apprentice-master" or "student-master" relationship until the late 1400s (<http://www.kumsanat.com/blog/37-akademi.html>). During this extensive period, spanning tens of thousands of years, learners acquired skills by imitating their instructors. At that time, no distinction was made between artists and craftsmen. The accumulation of theoretical knowledge in both art and craft fields began to support practical applications. This development was fundamentally rooted in the invention of writing, which transitioned the transmission of theoretical knowledge from verbal to written forms across generations. In education fields where practice is prominent, such as the arts, the importance of theoretical knowledge is an undeniable reality. The accumulation of theoretical knowledge and its transmission through writing across generations have fostered the mutual development of theoretical and practical knowledge. This study investigates whether there are significant differences in the theoretical knowledge accumulation of individuals who have undergone four years of undergraduate education in the fine arts at different universities over the years. In this context, the study also examines whether there are significant differences in theoretical knowledge accumulation among students from three public universities and one private university included in the sample.

1.1. Theoretical Framework

For the foundations of visual arts, including cave paintings, Venus figurines, totems, figurines, and ceramics, which varied in form and function across different periods, people needed a certain accumulation of knowledge. From ancient times, including the most entrenched cultures of the archaic period, there was no sharp distinction between knowledge and practice. In the pre-Socratic world, there was no clear line between the ability to know (theory) and the tangible (practice) (Brown, 2004, p. 21).

The term "academy," which emerged during Ancient Greece, originated from the philosophy lessons given at Plato's Academy. This term began to be used in philosophical and literary community in Italy in the 15th century. Leonardo da Vinci and Michelangelo, who opposed workshop-based education focusing on practice, contributed to the emergence of the first art academies by advocating that theoretical education could be conducted within an academy structure. The pioneers of the academy, which emphasized technical and theoretical organization, were the Garden of San Marco and Moro's palace in Milan. Additionally, the

aristocratic class that valued art and artists, including Leonardo da Vinci, also played a significant role in the formation of art academies (Ünlü, 2019a, p. 244).

It is known that Leonardo da Vinci's nature-based approach to art influenced the distinction between art and craft. In his theory, Da Vinci equated art with the real sciences and expressed a desire to change the structure between mastery and apprenticeship (Ünlü, 2019a, p. 239). To establish a distinction between art and craft, it was necessary to dismantle the guild education system, where apprentices imitated masters and masters held sole authority in education. The continuation of guild masters in art education perpetuated the training of craftsmen and the dominance of guilds. The authority of guilds in art education meant the continuation of traditional structures and the training of craftsmen. Therefore, to train artists, theoretical courses in academies needed to replace practical workshop lessons.

In Renaissance Italy, since modern art schools or academies did not exist, young individuals interested in art had to apprentice under a master to develop their interests. Beginning as servants in workshops, they were responsible for organizing the workshop at the end of the day, cleaning the tools used in painting, and preparing canvases for their masters. Apprentices had the opportunity to draw from sculptures only when not assigned tasks by the master artist.

In the workshops where painting lessons could be taken during the Renaissance, workshop masters created a commonality between scientific and technical phenomena, culture, and craft. Workshop master artists also engaged in studies in various fields, including mythology and philosophy. Alongside these studies, they were also responsible for preparing the working surface for painting, making paint, and varnishing. Young apprentices who joined masters were initially tasked with cleaning the workshop, preparing the working surface, making paint and varnish. It took a long time for them to contribute to their masters' works (Erbay, 2013, p. 13).

Despite the longstanding emphasis on the importance of the relationship between theory and practice in fine arts education, Goldstein argues that sufficient integration between the two has not been achieved even after the Renaissance (Brown, 2004, p. 30). During the pre-Renaissance and Renaissance periods, when the apprentice-master relationship persisted in art education, apprentices were required to remain under the tutelage of a master for a certain period and pay for their training. Workshop owners provided apprentices and the salaried masters with accommodation and food within the workshop premises. This educational model allowed apprentices to benefit from both the knowledge and practical experience of their

masters (Cubberley, 2004, p. 222). It is known that as long as art education remained in the hands of guild masters, the dominance of the guilds and their focus on training craftsmen could not be broken. To cultivate generations of artists, it was necessary to transfer art education from workshops to formal educational institutions, transitioning from practice-oriented lessons to courses with a theoretical foundation (Ünlü, 2019a, p. 248).

In 1593, under the patronage of Pope Sixtus V in Rome, The Academia di San Luca became a well-structured and significant educational institution for sustaining art education. The institution's administrator, Federico Zuccaro, organized appropriate spaces and conducted sessions of theoretical discussions at regular intervals in the afternoons. In these academic institutions, subjects such as symmetry, proportion, anatomy, and perspective in art were taught according to established rules (Erbay, 2013, p. 15).

There has always been a need for theoretical knowledge in terms of field knowledge and art philosophy in art education. Throughout art history, there are numerous examples of artists being well-versed in art philosophy in addition to their practical expertise. Today, art is not merely an activity that satisfies human aesthetic pleasure. It should not be defined as a supernatural platform seeking the tangible reality attributed to it by classical philosophy. Fine arts, as perceived today, are seen as a method that generates theoretical knowledge. In this context, those who produce artworks must be individuals capable of developing a critical stance against existing structures, providing new perspectives and knowledge, and implementing these in their practice. With this structure, artists bring their field-specific knowledge to the forefront while producing their works. The first half of the 1900s in Europe was a period influenced by totalitarian regimes in politics. During this time, the Frankfurt School, established in 1930, played an active role in art education by establishing a critical relationship between theory and practice, which was important in the past and is expected to remain significant in the future, and by adopting an interdisciplinary approach (Kuru, 2014, p. 43).

The leading figures of art movements ending in "-ism," which were influential in 20th-century art and continue to have an impact today, have published manifestos of their artistic understandings with strong theoretical foundations. This reveals that in art, there is a need for theoretical equipment beyond the knowledge, comprehension, synthesis, or analysis required for practice. Although the copier method (Yazgin, 2010) was applied in art education during the early years of the Industrial Revolution, suggesting no need for a theoretical foundation, it can be argued that field knowledge and theoretical accumulation were necessary for practice. At

that time, art education, which was more craft-oriented, encompassed both craft and art. In this context, an interaction between theory and practice was observed. Allison and Hausman emphasize that during those days, debates continued on the topic, highlighting the statement, "Practice without theory is ignorant, and theory without practice is esoteric.". Before the 1960s in England, art education was practical and pragmatic. The art education of this period, which was in line with the production mindset of the time, produced good examples through the copier method. According to Allison and Hausman, the writings of Tomlinson and Richardson, which can be considered theoretical, shifted attention to school art practices, allowing for expressionism through imagination rather than mere copying and formalistic practices. Art educator Read's book "Education Through Art" elevated the status of art education in academic circles, enabling art education practices to be viewed alongside a theoretical foundation (Allison & Hausman, 1998, p. 122). Sometimes, theory in art education can be seen as irrelevant and restrictive. Such problems in the educational process should be resolved locally and according to needs. To reach a solution, it is essential to review the process, establish theoretical foundations, and prioritize examination. Additionally, it should be remembered that theory and practice are inseparably connected for art educators and educational fields (Allison & Hausman, 1998, p. 126).

According to Kuru (2014, p. 62), quoting De Duve (2011), conceptual art expression formally entered educational programs with two exhibitions held at MoMA in 1969. The second exhibition, titled "Information," allowed for new discussions in art education. Consequently, theory-heavy structures such as linguistics, semiology, anthropology, psychoanalysis, Marxism, feminism, structuralism, and post-structuralism found their place in art schools. Thus, the new approaches brought by critical theory and intellectual processes, which gained a contemporary structure, replaced workshop practices in some art schools (Kuru, 2014, p. 62). In the Hornsey Art School approach, art education was based on two different program foundations: "proficiency in art," which prioritized academic structure, and "practical design" education, which prioritized local needs (Tickner, 2008). This application method in art education could be problematic for the inseparable relationship between theory and practice, as theoretical infrastructure is necessary for practice. "Simultaneity," an important element of academic progression, also underscores the necessity of advancing theory and practice together.

Visual thinking is a process that enables the formation of abstract or concrete images through mental actions. This process includes sub-stages and works in collaboration with the right brain. Visual thinking involves mental activities such as utilizing cognitive and affective

accumulations, perceiving, observing, and being aware. These stages do not occur sequentially but typically operate simultaneously. Visual thinking ensures a continuous systematic exchange of information between these stages through spatial orientation (Yakin, 2012). The realization of visual thinking requires theoretical accumulation and the appropriate visualization skills. The quality of theoretical accumulation affects the quality of visual thinking. If the theoretical accumulation is of a low level, the visual thinking and the resulting product will also be of a low level.

Art possesses an intellectual structure. With this characteristic, it is defined as a realm of thought where beauty is recognized (Collingwood, 2011, p. 9). At its core, art is rooted in thought, which is expressed not only in intellectual works but also in artistic creations. Art cannot be considered solely as practice. While knowledge accumulation is crucial even in craft outputs that are practice-oriented, it is indispensable in art outputs. Art philosophies and manifestos of art movements require a high level of knowledge accumulation. Developing an individual and unique understanding of art, as well as producing "unique" works, is possible only with a strong theoretical foundation. To understand art, one must delve into the sources of thought, and to understand thought, one must delve into the sources of art (Ünlü, 2019b, p. 257).

It is accepted that for art to be acceptable, it must be under the supervision of philosophical truths. The purpose of art is an inherent sensory doctrine, and it should not abandon this purpose. Education should be established as the norm of art, and the common acceptance in education should be philosophy (Badiou, 2017, p. 13). Educators at all levels of art teaching cannot ignore theory because the theoretical foundation guides their practices. Hence, art educators are responsible for synthesizing the knowledge of artists, those interested in aesthetic science, art critics, and those involved in history (Artut, 2009, p. 105).

With the shift of professional art education from the workshop structure to formal educational institutions, and the introduction of theoretical knowledge alongside practical applications, the principle of emulating workshop masters has been eliminated. Instead, nature studies and scientifically-based attitudes have begun to guide art education. Art students started receiving fundamental knowledge of geometry, perspective, and anatomy. They were provided with opportunities to draw from live and inanimate models to reinforce this knowledge. Consequently, an artistic thought structure and productions grounded in the positive sciences emerged. The transition from workshop structure to academic formal education in art began

with the Accademia delle Arti del Disegno, which started education in Florence in 1563 (Ünlü, 2019a, p. 244).

During the Covid-19 pandemic, one of the findings of Mollaoğlu and Keser's study "Self-Efficacy and Perception of Benefit in Distance Education of Visual Arts Educators" was the low perception of benefit. According to the researchers, the reason for this is that visual arts courses are predominantly practice-based and, therefore, need to be conducted in a workshop setting (Mollaoğlu & Keser, 2022, p. 337). This finding also indicates that art education cannot be sustained through distance learning solely by imparting theoretical competencies.

The relationship between theory and practice and their mutual influences continue to be a topic of discussion today. In this context, research is being conducted to determine the effects of this duo in practice-oriented educational fields. In the experimental art education approach implemented by the educators of Black Mountain College, students were provided with theoretical knowledge and conducted practical applications within the framework of these theoretical insights, contributing to their experiential accumulation (Küpeli & Ünlü, 2023, p. 2317). In today's rapidly evolving technological landscape, art and design tools are also changing accordingly. Therefore, it is essential for educators in fine arts faculties to keep their knowledge and experience up to date (Öztürk, 2023, p. 30). For students, it is crucial to assimilate interdisciplinary work and maintain their relevance through the up-to-date transmissions from their instructors, thus acquiring the theoretical knowledge and practical skills that will carry them into the future (Öztürk, 2023, p. 28). It is vital for the 'Basic Art Education' course, one of the core subjects in fine arts faculties, to be conducted within a partnership of knowledge and practice (Akengin & Başbuğ, 2019, p. 134). It would be incorrect to assume that individuals who receive education in disciplines such as painting, printmaking, sculpture, ceramic techniques, or graphic design complete their education in these fields solely through practical applications (Uçar, 2007). Gaining theoretical knowledge related to these disciplines is important for the proficiency of individuals being educated in these art fields. Research involving teachers and teacher candidates also emphasizes the necessity of integrating theoretical courses that provide pedagogical formation with school experience and practice. Although different from the field of art, it is highlighted that a balanced partnership between theory and practice is crucial (Kocadere & Aşkar, 2013, p. 37; Mete, 2013, p. 859). Providing opportunities for individuals to practice alongside theoretical support is also of significant importance. Regarding the acquisition of multifaceted knowledge across different disciplines, Eco (1999) states in his book "Art and

Beauty in the Middle Ages," "To achieve a solution with the finesse of art in a particular subject, one must be aware of seven disciplines."

"The artist who will create any two- or three-dimensional artwork must possess not only the theory of the art field but also the specific knowledge related to the subject they will work on (for example, knowledge of anatomy and biology for a work involving the human figure) and scientific equipment" (Ünlü, 2019a, p. 239). This view has formed the fundamental understanding of art education following the master-apprentice relationship and continues to be valid in art education today. In this context, individuals involved in fine arts education need to strive to accumulate knowledge from all kinds of theoretical sources (printed, digital, etc.) to acquire both domain knowledge and knowledge related to the subject to be worked on.

The most popular phenomenon that has started to be used as both a theoretical and practical production tool in our time is artificial intelligence (AI). When seeking to obtain a product from AI, whether through theory or practice, it is crucial to 'ask the right question' (<https://www.youtube.com/watch?v=pKeE7efdoV4>). Asking the right question requires competence in both theory and practice. In this context, it can be said that in today's conditions and in the future, the ability to use the latest technologies correctly will depend on an individual's knowledge accumulation and the ability to apply this knowledge.

1.2. Problem

The primary problem of the research is to answer the question: Are students sufficiently supported theoretically during their four-year undergraduate education in fine arts faculties, where instruction is predominantly practice-oriented?

In this context, the sub-problems of the research are as follows;

1. Is there a change in the knowledge accumulation over the years for the longitudinally tracked group studying at the same faculty?
2. Is there a difference in knowledge accumulation based on class levels for cross-sectionally collected data from groups studying at the same faculty?
3. Are there differences in knowledge accumulation among groups at the same class level studying at different faculties?
4. In the multiple-choice test consisting of knowledge-level questions, which question did the groups answer correctly the most?

5. In the multiple-choice test consisting of knowledge-level questions, which question did the groups answer correctly the least?

1.3. Aim

This research is based on the principle of the "integration of theory and practice," advocated by theorists such as Plato and Dalcroze, whose accumulated knowledge has reached our present day (Read, 1958). It aims to determine the theoretical knowledge accumulation of students studying in the field of plastic arts at Fine Arts Faculties. Based on these findings, the study seeks to provide guidance to both faculty students and instructors in planning the theoretical content of courses and in the transfer of knowledge.

1.4. Significance

In contemporary conditions, the information provided through information and communication technologies is highly dense. Delivering knowledge in the field of fine arts solely through theoretical transmission, especially when obtained from digital platforms, hinders the retention of information. Art education encompasses theoretical activities that examine the relationship between all sub-disciplines of art, the artwork producer, the viewer/viewers, culture, and education content from an intellectual perspective. This process spans all levels, from preschool to university education, and includes both theoretical and practical work (Buyurgan & Buyurgan, 2012). In this context, ensuring that knowledge is delivered along with practical applications throughout all stages of art education will enhance the retention of information. This research, designed to emphasize the importance of integrating theory and practice in the educational process within fine arts faculties, is therefore of significant importance.

1.5. Limitations

The study was confined to four universities: a private university in the Turkish Republic of Northern Cyprus and three state universities, one of which from Ankara, Eskişehir, and Ordu provinces all of which have faculties of fine arts in Turkey. The population of the study consists of undergraduate students enrolled in faculties of fine arts in the Turkish Republic of Northern Cyprus and Turkey. The sample was limited to students registered in the 2017-2018 academic year at the selected private university due to purposive sampling, and to students attending state universities during the 2018-2019 academic year, considering the study was conducted during the pandemic.

Participants are assumed to have answered the questions in good faith and sincerity. Additionally, it is acknowledged that the data collection period overlapping with the Covid-19 pandemic did not adversely affect the participants.

1.6. Research Process

This study is both longitudinal and cross-sectional in nature, conducted in a descriptive design using quantitative research methods. This research systematically followed the progress of students over four years at a private university, capturing data from 20 first-year, 16 second-year, 13 third-year, and 15 fourth-year students. Similarly, data were collected from three state universities, totaling 19 first-year, 18 second-year, 12 third-year, and 18 fourth-year students enrolled in faculties of fine arts during the 2018-2019 academic year. A total of 131 responses from participants across private and state universities were analyzed. Participants provided data regarding their theoretical knowledge accumulation in the field of visual arts throughout their educational journey.

Data collection involved a multiple-choice questionnaire consisting of 40 knowledge level questions related to plastic arts. Participants marked their answers by placing an "X" in the corresponding letter column on the "Answer Sheet" provided with each question.

The multiple-choice questions were prepared by the researcher and validated by presenting them to three subject experts for assessment of scope validity. Experts were asked to evaluate the questions based on Bloom's taxonomy to determine their cognitive level and whether they aligned with art education in primary and secondary school levels. Furthermore, to enhance the study's reliability, questions from the ongoing assessment exam question pool in plastic arts education were utilized to measure knowledge accumulation. The research employed a longitudinal approach for the sample from the private university, covering approximately four years of follow-up, and a cross-sectional approach for students at the other universities, collecting data from each class level. Participants were volunteers from the entire cohort of students entering the Faculty of Fine Arts and Design at the private university in 2017, as well as first through fourth-year students continuing in the Faculties of Fine Arts at the other three universities as of the spring semester of the 2017-2018 academic year. No incentives were provided for participation, although participants were informed that the results of the study would be presented in an educational seminar upon request. Question files were distributed to participants electronically via email in Word document format. Ethical procedures were

followed by informing participants about the study through an attached cover letter, obtaining their consent prior to participation.

In the study, longitudinal data collected from one group were analyzed over the years based on the ratios of "correct" and "incorrect" answers to assess changes in their knowledge levels related to the questions.

Additionally, participants from the longitudinally studied group were compared with participants from the other three groups, where data were collected annually, based on the ratios of "correct" and "incorrect" answers provided by participants in parallel class levels.

2. Method

The research employed both longitudinal and cross-sectional approaches, conducted within a descriptive survey design using quantitative research methods. Due to the overlap of the data collection period with the COVID-19 pandemic, participants were selected from the students of fine arts faculties at universities capable of reliable data collection via digital platforms. The descriptive survey method was deemed appropriate for assessing the accumulation of domain-specific knowledge among students of fine arts faculties, considering their historical knowledge and their current accumulation during the research period (Karasar, 2013). Ethical approval for the study was obtained from the Scientific Research Ethics Committee with document number YDÜ/SB/2021/986 dated 3.5.2021. IBM SPSS 25.0 was used for all statistical analyses, including descriptive statistics such as mean and standard deviation. Normal distribution of variables was assessed using the Kolmogorov-Smirnov test, which indicated that normal distribution was not met. When examining the differentiation of group scores based on personal information variables, Mann-Whitney U test was used for comparisons between two groups, and the Kruskal-Wallis H test was used for comparisons involving three or more groups. A significance level of $p = .05$ was used throughout the study. Cohen's d effect size values were utilized to determine the magnitude of significant differences.

2.1. Data Tools

In the study, a measurement tool consisting of forty multiple-choice (five-option) questions was used to assess the domain knowledge levels of participants, who were students from fine arts faculties comprising the sample. Developed by the researcher, these 40 multiple-choice questions were designed to assess participants' knowledge levels in the field, covering information that individuals are expected to acquire through basic education and secondary

education in visual arts and drawing courses. The reliability of the measurement tool, titled "Examination of Theoretical Knowledge Levels in Plastic Arts Area for Fine Arts Faculty Students," was assessed using Cronbach's Alpha coefficient, which yielded a value of 0.741. Responses in the measurement tool were scored as "1" for correct answers and "0" for incorrect or unanswered items, resulting in a total score out of 40 points. The measurement tool is displayed in Appendix 1.

2.2. Population and Sample

The population of the study consists of undergraduate students enrolled in fine arts faculties, specifically in the departments of plastic arts and graphic design. Participants were selected through purposive sampling due to the study being conducted during pandemic conditions. They included all students enrolled in the plastic arts and graphic design programs of a private university's fine arts and design faculty during the 2017-2018 academic year (20 first-year, 16 second-year, 13 third-year, and 15 fourth-year students), as well as students from a state university who were enrolled in these programs during the 2018-2019 academic year (19 first-grade, 18 second-grade, 12 third-grade, and 18 fourth-grade students), totaling 67 students.

Table 1

Distribution of participants in the sample according to classes and institutions

University	1 st Grade	2 nd Grade	3 rd Grade	4 th Grade	Total
Private University	20*	16*	13*	15*	64*
State University	19	18	12	18	67
Total	39	34	25	33	131

* Participants with whom longitudinal data collected.

3. Findings

The findings derived from the analysis of responses given by participants comprising longitudinally tracked students from the private university, related to the sub-problem "Is there a change in knowledge accumulation over the years for the longitudinally tracked group studying at the same faculty?", are displayed in "Table 2".

Table 2

Distribution of success averages of "private university" students followed longitudinally between the 1st and 4th grades according to grades

Univ.	N	$\bar{X}$	SS	x^2	p
Private University / 1 st Grade	20	18,30	3,80	2,776	,428
Private University / 2 nd Grade	16	19,00	4,56		
Private University / 3 rd Grade	13	18,08	6,41		
Private University / 4 th Grade	15	21,07	5,79		

* $p < .05$

The average scores for the private university students were determined as follows: 1st-year students (18.30), 2nd-year students (19.00), 3rd-year students (18.08), and 4th-year students (21.07). As shown in Table 2, it was found that there was no significant difference in average scores among the test groups ($p=0.428 > 0.05$).

Regarding the sub-problem "Has there been a change in knowledge accumulation among groups at the same faculty based on class levels?" derived from the main research problem, the analysis of responses from participants comprising cross-sectionally tracked students from the "state university" is presented in Table 3.

Table 3

Distribution of success averages of 1st grade state university students, followed cross-sectionally, according to grades

State Univ.	N	$\bar{X}$	SS	x^2	p
State University 1 st Grade	19	23,16	6,59	6.444	.092
State University 2 nd Grade	18	23,89	4,43		
State University 3 rd Grade	12	26,83	2,44		
State University 4 th Grade	18	26,94	3,30		

* $p < .05$

The average scores for state university students were found to be: 1st-year students (23.16), 2nd-year students (23.89), 3rd-year students (26.83), and 4th-year students (26.94).

As shown in Table 3, it was determined that there was no significant difference in average scores among the test groups ($p=0.092 > 0.05$). In other words, Table 3 illustrates that the average scores among the classes are very close to each other, indicating no significant differentiation.

Regarding the sub-problem "Are there differences in knowledge accumulation among groups at the same class level but in different faculties?" derived from the main research problem, the comparisons are presented in Table 4.

Table 4

Distribution of the success averages of private university students by grades and comparison with other universities

Univ.	N	$\bar{X}$	SS	z	p	d
Private University / 1 st Grade	20	18,30	3,80	-2.843	.004*	0.903
State University 1 st Grade	19	23,16	6,59			
Private University / 2 nd Grade	16	19,00	4,56	-2.822	.004*	1.087
State University 2 nd Grade	18	23,89	4,43			
Private University / 3 rd Grade	13	18,08	6,41	-3.609	.001*	1.804
State University 3 rd Grade	12	26,83	2,44			
Private University / 4 th Grade	15	21,07	5,79	-2.715	.004*	1.245
State University / 4 th Grade	18	26,94	3,30			
Private University / Total	64	19,08	5,09	-6.250	.001*	1.195
State University / Total	67	25,03	4,86			

*p<.05

Based on the analysis of the data in Table 4, the following conclusions were reached.

- The average score of 1st-year students at state universities (23.16) is found higher than that of 1st-year students at private universities (18.30), with the difference between groups being statistically significant and the effect size being large (p=0.004<0.05).

- The average score of 2nd-year students at state universities (23.89) is found higher than that of 2nd-year students at private universities (19.00), with the difference between groups being statistically significant and the effect size being large (p=0.004<0.05).

- The average score of 3rd-year students at state universities (26.83) is found higher than that of 3rd-year students at private universities (18.08), with the difference between groups being statistically significant and the effect size being large (p=0.001<0.05).

- The average score of 4th-year students at state universities (26.94) is found higher than that of 4th-year students at private universities (21.07), with the difference between groups being statistically significant and the effect size being large (p=0.004<0.05).

- The overall average score of students at state universities (25.03) is higher than that of students at private universities (19.08), with the difference between groups being statistically significant and the effect size being large (p=0.001<0.05)

Based on the main problem of the study, the sub-problems "Which question in the multiple-choice test assessing knowledge level received the highest correct response rate from the groups?" and "Which question in the multiple-choice test assessing knowledge level

received the lowest correct response rate from the groups?" were formulated. Item difficulty index values related to these sub-problems are presented in "Table 5."

Table 5

Average scores of participants' correct answers according to schools

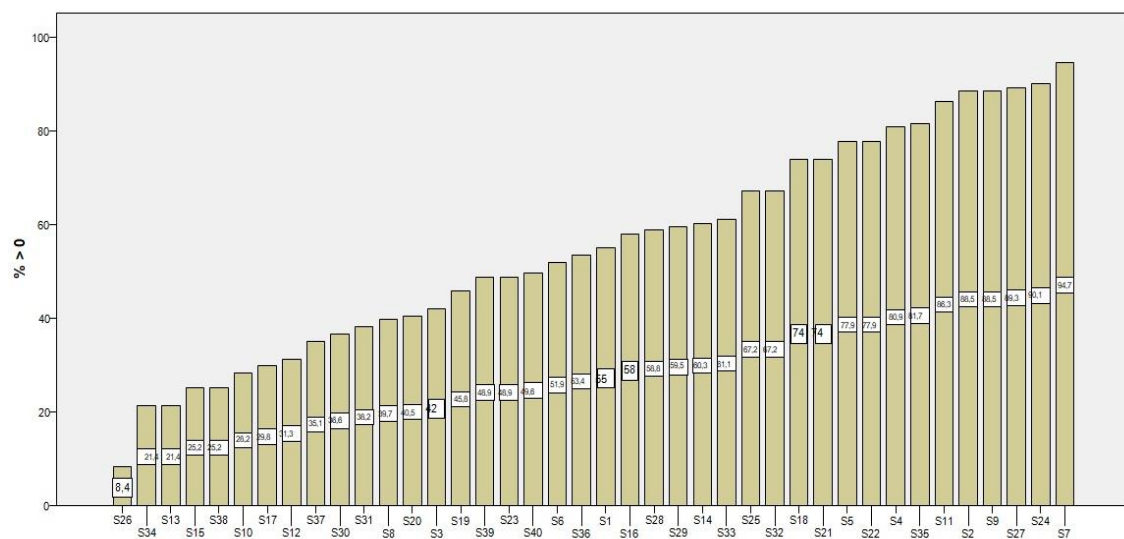
SCHOOL		S1*	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8
Private University	Correct	28	7	26	9	13	21	3	23
	Incorrect	6	27	5	24	17	10	31	7
	Empty			3	1	4	3		4
State University	Incorrect	5	4	16	4	3	8	2	20
	Correct	33	34	22	34	35	30	36	18
	Unanswered								
Item Diffuculty		0,54	0,85	0,38	0,81	0,72	0,56	0,93	0,35
SCHOOL		S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15	S16
Private University	Correct	5	22	10	27	19	16	28	16
	Incorrect	27	11	24	4	10	16	6	16
	Unanswered	2	1		3	5	2		
State University	Incorrect	5	27	1	17	27	13	24	13
	Correct	33	9	37	19	7	23	14	25
	Unanswered		2		2	4	2		
Item Diffuculty		0,83	0,28	0,85	0,32	0,24	0,54	0,28	0,57
SCHOOL		S17*	S18	S19	S20	S21	S22	S23	S24
Private University	Correct	26	18	28	23	9	5	22	5
	Incorrect	4	14	5	10	24	28	10	28
	Unanswered	4	2	1	1	1	1	2	1
State University	Incorrect	15	8	14	13	13	7	6	4
	Correct	17	30	24	25	25	30	31	34
	Unanswered	6					1	1	
Item Diffuculty		0,29	0,61	0,40	0,49	0,68	0,81	0,57	0,86
SCHOOL		S25	S26	S27	S28	S29	S30	S31	S32
Private University	Correct	17	29	2	12	11	23	18	15
	Incorrect	15	1	29	16	22	9	11	14
	Unanswered	2	4	3	6	1	2	5	5
State University	Incorrect	10	31	5	15	17	13	24	9
	Correct	28	6	33	22	20	25	14	29
	Unanswered		1		1	1			
Item Diffuculty		0,60	0,10	0,86	0,53	0,58	0,47	0,35	0,60
SCHOOL		S33	S34	S35	S36	S37	S38	S39	S40
Private University	Correct	17	24	11	17	27	24	19	20
	Incorrect	12	5	18	12	2	4	10	8
	Unanswered	5	5	5	5	5	6	5	6
State University	Incorrect	10	24	5	14	12	19	14	6
	Correct	28	13	33	24	26	19	23	31
	Unanswered		1					1	1
Item Diffuculty		0,56	0,25	0,71	0,50	0,39	0,32	0,46	0,54

Upon examining the data in Table 5, the following conclusions were drawn.

In the study, it was determined that 1 question was very difficult with an item difficulty index between 0.00-0.19, 11 questions were difficult with an index between 0.20-0.39, 14

questions were moderate with an index between 0.40-0.59, 6 questions were easy with an index between 0.60-0.79, and 8 questions were very easy with an index of 0.80 and above (Table 5).

In relation to the sub-problems formulated based on the main problem of the study, "Which question in the multiple-choice test assessing knowledge level received the highest correct response rate from the groups?" and "Which question in the multiple-choice test assessing knowledge level received the lowest correct response rate from the groups?" the ranking is presented in "Graph 1."

Graph 1. Column chart ranking all participants according to the question with the lowest and highest percentage of correct answers

Upon examining the data in Graph 1, the following conclusions were reached.

- It was found that there was no question that all participants answered either correctly or incorrectly.
- The question that all participants gave the lowest percentage of correct answers, averaging 8.4%, was identified as the 26th question.
- The question that all participants gave the highest percentage of correct answers, averaging 94.7%, was identified as the 7th question.

4. Conclusion, Discussion, and Suggestions

This study comparatively examined the theoretical knowledge levels in the visual arts field among students in 1st to 4th grades enrolled in fine arts faculties at universities with different statuses. The measurement tool used in the study included questions aiming to assess

knowledge that should have been or is presumed to have been imparted in schools from early childhood education onwards. Significantly, some of these questions were incorrectly answered by participants at the university level. This finding is noteworthy because it indicates that essential knowledge in the field of art, which should have been included in educational programs from the early stages of education, is still unknown by students currently receiving education in the field at the university level. This reflects a consequence of inadequate emphasis on the field of arts by educators, students, parents, and ultimately, all relevant stakeholders in society.

In this study, the theoretical knowledge levels of students from 1st to 4th grades enrolled in fine arts faculties at private and state universities were comparatively analyzed. It was found that there was no significant difference in average achievement scores between private university students and state university 1 students, although the effect size indicated moderate changes in knowledge levels for private university students and lower changes for state university 1 students.

Significant differences in average achievement scores were observed between state university 2 and state university 3 students across 1st to 4th grades, with both universities showing high levels of change in knowledge levels.

Longitudinally followed private university students experienced a decline in knowledge accumulation due to the complete transition to online education during the Covid-19 pandemic lockdowns.

In visual arts education, approximately half of the questions related to fundamental topics taught from early education onward, such as color knowledge (primary-secondary-contrast colors), painting techniques (charcoal, watercolor, oil painting, printmaking, etc.), and three-dimensional artwork techniques (sculpture, relief techniques, etc.), were incorrectly answered by about half of the participants. The low theoretical knowledge at this level suggests a systemic failure to emphasize general art education and specifically visual arts education from early educational stages. This lack of emphasis continues into university education, where students entering faculties relevant to the field maintain this tradition.

These findings may stem from the tendency among art education academics and students to often reduce themselves to a "practitioner" role, neglecting the importance of theoretical foundations throughout their undergraduate education. Moreover, the absence of significant or only minor differences in academic knowledge among students may be attributed

to an educational approach in the field that prioritizes practical application over theoretical groundwork.

Looking at different disciplines, a study in the healthcare field, which similarly emphasizes practical application, assessed the knowledge levels and subsequent attitudes and behaviors of nurses working in emergency departments regarding blood and blood transfusions. It was found that nurses' knowledge levels were moderate and adversely affected their practices. To mitigate these issues, one group received in-service training, resulting in improved performance compared to those who did not receive training (Kaya, 2018). Another study in the same field found that as knowledge levels increased in interpreting ECG findings, the accuracy of interpretation also improved (Erişti, 2019). Similar to the healthcare field, knowledge levels in the arts can be enhanced through pre-service and in-service training. Another study in healthcare demonstrated that improving students' knowledge of palliative care significantly reduced the difficulties encountered in palliative care settings (Kudubeş & Bektaş, 2021).

When examining the evolution of art, particularly in the 20th century, it becomes evident that many art movements ending with '-ism' were deeply rooted in strong theoretical knowledge, philosophies, and systematic thoughts. The creators of these art movements often announced their artistic ideologies through manifestos. It is believed that attaining a sufficient level of theoretical knowledge or comprehension in the field of art is inadequate to publish art manifestos at this level. For a qualified understanding of art, it can be argued that analytical and synthetic levels of theoretical knowledge are necessary. Research on the characteristics and principles of art education has found that art education is essential for individuals' intellectual, social, physical, and emotional development and well-being (Rusu & Chandrinou, 2015). To be able to develop one's own artistic philosophy during art practices or to publish a manifesto as a method of expressing a high-level perspective, it is only possible through intellectual accumulation at an advanced level. In this context, efforts are needed to strengthen the theoretical foundations of students studying in departments of painting education within fine arts faculties and faculties of education. Another alternative method that contributes to the development of theoretical background and skill levels in practical applications for students in fine arts faculties is museum education. It has been determined that the knowledge acquired through museum education is enduring, contributing to students' aesthetic perception, their ability to notice details in artworks, the development of critical thinking skills, and the application of acquired knowledge through activities and practices, thereby integrating theory and practice (Karakuş, 2016). In a study related to determining the professional competence of

students in carpet design, it was emphasized that it is not sufficient to only conduct pattern drawing practices; students also need to develop theoretical knowledge about weaving techniques to fully master the subject (Al, 2018).

From this perspective, visual arts education is recognized as an area that requires both objective and subjective knowledge and experience from past to present. When designing educational programs and models for visual arts education, this inherent complexity should not be overlooked (Kırıçoğlu, 2009). With this understanding, individuals in art education should be provided with sufficient knowledge regarding techniques, materials, and artistic philosophies to achieve success in practice.

In another relevant study, the impact of material knowledge and diversity in sculpture creation and art education processes on creativity and sensitivity enhancement was investigated. The diversity of materials used in contemporary sculpture-making necessitates adequate knowledge not only about the techniques of shaping, adding, molding, and other sculpture-making techniques but also about the materials themselves. The study emphasizes that sculptors must be aware of the numerous possibilities when working with specific materials and must be knowledgeable about the tools and techniques required to work with them effectively (Ataseven & Güven, 2017). Furthermore, the importance of knowledge in anatomy, form, techniques, and materials for achieving success is underscored. Strengthening theoretical foundations will enable graduates in the field to acquire new artistic perspectives and create their own unique artistic understanding within a group artistic context. Given the low level of responses to knowledge-based questions by participating students in the study, it can be inferred that their success upon graduation is solely based on practical achievements. The consistent feedback provided by the faculty on students' performances in painting, sculpture, ceramics, printmaking, and other technical applications suggests that theoretical and conceptual support is essential.

Longitudinally tracking the sample group, it was observed that the average success rate during the COVID-19 pandemic period decreased and returned to previous levels when face-to-face education resumed. Specifically, the average success rate for participants in the first year increased from 0.47 in their second year to 0.53. However, during the period of full lockdown due to the COVID-19 pandemic, the average success rate for participants in their third year dropped to 0.48. Following the resumption of face-to-face education in the subsequent academic year, fourth-year students' average success rates increased to 0.53. Thus, it is evident

that success levels fluctuated over the four years, with the pandemic period notably causing a significant decline.

Research on the theoretical knowledge levels of students in fine arts education appears to be limited in the relevant literature. Similar studies could be conducted comparatively between students in fine arts faculties and education faculties specializing in painting education. Additionally, comparative studies could be conducted among students in fine arts faculties in different countries, or between students in fine arts faculties and education faculties specializing in painting education, to identify the sources of differences. This would contribute to understanding the importance of theoretical knowledge in art education and aid in the formulation of educational strategies and models.

CONFLICT OF INTEREST STATEMENT

The author declares that there is no conflict of interest in this study.

RESEARCH AND PUBLICATION ETHICS STATEMENT

The author declares that research and publication ethics are followed in this study.

AUTHOR LIABILITY STATEMENT

The author declares that he has done every step of this work himself.

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi
Cilt 9, Sayı 2, 235 - 279

<https://doi.org/10.29250/sead.1440043>

Gönderilme Tarihi: 19.02.2024

Makale Türü: Araştırma

Kabul Tarihi: 07.07.2024

Güzel Sanatlar Fakülteleri Öğrencilerinin Plastik Sanatlar Alanı ile İlgili Teorik Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi

Doç. Dr. Yücel YAZGIN, Yakın Doğu Üniversitesi, yucel.yazgin@neu.edu.tr, 0000-0003-3489-771X

Özet: Araştırmada güzel sanatlar fakülteleri öğrencilerinin, plastik sanatlar alanı ile ilgili teorik bilgi birikimlerinin saptanması amaçlanmıştır. Araştırmanın evreni güzel sanatlar fakültelerinin lisans öğrencileridir. Örneklemi, boylamsal olarak veri toplanan bir özel üniversite ve kesitsel olarak veri toplanan üç devlet üniversitesinde öğrenim gören 131 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, kırk çoktan seçmeli sorudan oluşan, bilgi düzeyi ölçme formu ile elde edilmiştir. Tüm istatistiksel analizlerde IBM SPSS 25.0 programı kullanılmıştır. Araştırmada değişkenlere ait ortalama ve standart sapma gibi betimleyici istatistiklerden yararlanılmıştır. Değişkenlerin normal dağılım hipotezine uyup uymadığı Kolmogorov-Smirnov testi edilerek normal dağılımın sağlanmadığı tespit edilmiştir. Kişisel bilgilerine göre değişkenlerin grup puanlarının farklılaşma durumu incelenirken iki grup karşılaştırması için Mann-Whitney U, üç ve üzeri grup karşılaştırmalarında "Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır. Özel üniversite öğrencilerinden dört yıl boyunca boylamsal veri toplanarak grubun yıllara göre bilgi birikiminde farklılaşma olup olmadığına bakılmıştır. Araştırma sonucunda, özel üniversite ve devlet üniversitesi 1'in başarı testi ortalama puanlarında farklılaşmanın anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Devlet üniversitesi 2'nin ve devlet üniversitesi 3'ün başarı testi ortalama puanlarında ise farklılaşmanın anlamlı olduğu belirlenmiştir. İki üniversitenin öğrencilerinin başarı testi ortalama puanlarının istatistiksel olarak anlamlı olmasına rağmen bilgi düzeyi kırk sorunun yaklaşık yarısının katılımcıların yaklaşık yarısı tarafından doğru cevaplanmadığı görülmüştür. Bilgi düzeyi soruların içeriğini oluşturan bilgilerin bir kısmının öğrenim sürecinin okul öncesi ve temel eğitim dönemlerine kadar iniyor olması, görsel sanatlar eğitiminin sadece üniversitelerde değil eğitimin tüm kademelerinde yeniden ele alınması, etkili ve kalıcı öğrenme sağlayacak öğretim programların hazırlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanat eğitimi, Güzel sanatlar, Görsel sanatlar, Bilgi düzeyi.

Künyesi: Yazgin, Y. (2024). Investigation into theoretical knowledge levels of fine arts faculty students in the field of plastic arts. Güzel sanatlar fakülteleri öğrencilerinin plastik sanatlar alanı ile ilgili teorik bilgi düzeylerinin incelenmesi. *The Journal of Limitless Education and Research, Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 9(2), 235-279. <https://doi.org/10.29250/sead.1440043>

1. Giriş

Dünyada ulaşılabilen ilk resimler buzul çağlarında mağara duvarlarına çizilen resimlerden oluşmaktadır (Gombrich, 2019). Bu dönemden itibaren resim eğitiminin “ustacı” veya “usta-öğrenci” ilişkisi ile bin dört yüzlerin son yıllarına kadar gelmiş olduğu bilinmektedir (<http://www.kumsanat.com/blog/37-akademi.html>). On binlerce yılı kapsayan bu süreçte öğrenenler, öğreticilerinin ne yaptığını taklit yolu ile öğrenmekteydi. Bu dönemde sanatçı ve zanaatkâr ayırımı da henüz yapılmamaktaydı. Gerek sanat alanında, gerekse zanaat alanlarında uygulamalarla ilgili teorik bilgi birikiminin oluşması ile teorik öğrenmeler, uygulamaları (pratiği) destekler niteliğe ulaşmıştır. Bu oluşumun temelinde, yazının bulunması ve insanlar arasında teorik bilgi birikiminin kuşaktan kuşağa aktarılmasının sözel aktarımdan yazı ile aktarıma geçmesi bulunmaktadır. Sanat alanı gibi uygulamaların ön plana çıktığı eğitim alanlarında teorik bilginin önemi yadsınamayacak bir gerçekliktir. Teorik bilgi birikimi ve birikimin yazı aracılığı ile nesiller arasında aktarım olanaklarının oluşması ile teorik birikim ve uygulamaların birbirini destekler nitelikte gelişim göstermesi önem arz etmektedir. Araştırmada farklı üniversitelerde güzel sanatlar alanında lisans düzeyinde dört yıl eğitim gören bireylerin teorik birikimlerinde yıllara göre anlamlı farklar oluşup oluşmadığı incelenmiştir. Bu bağlamda biri özel üçü devlet üniversitesi olan ve öğrencileri örnekleme dâhil edilen üniversitelerin öğrencileri arasında teorik birikim açısından anlamlı fark olup olmadığı da araştırılmıştır.

1.1. Kuramsal Çerçeve

Görsel sanatların temellerini oluşturan mağara resimleri, Venüs heykelcikleri, ilerleyen zamanlarda totemler, figürinler, seramikler ile dönemlere göre biçimsel ve işlevsel farklılık gösteren iki ve üç boyutlu ürünlerin yapımı için insanlar, doğal olarak bir bilgi birikimine ihtiyaç duymaktaydılar. İlk çağlardan itibaren arkaik dönemin en köklü kültürleri de dâhil olmak üzere bilgi ve uygulama arasında keskin bir ayırım yoktur. Sokrates öncesi dünyada bilme yeteneği (teori) ile somut (uygulama) arasında net bir çizgi çizilmemiştir (Brown, 2004, s. 21).

Antik Yunan döneminde türeyen akademi terimi, Platon'un Akademisi'nde verilen felsefe derslerinden kaynaklanmaktadır. Bu terim, 15. yüzyılda İtalya'da felsefe ve edebiyat çevrelerinde kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle, uygulamaya odaklanan atölye eğitimine karşı çıkan Leonardo da Vinci ve Michelangelo, kuramsal eğitimin akademi yapılanması içinde gerçekleştirilebileceğini savunarak, ilk sanat akademilerinin ortaya çıkmasına katkıda bulunmuşlardır. Teknik ve teorik yapılanmaya önem veren akademinin öncüleri San Marco Bahçesi ve Moro'nun Milano'daki sarayıdır. Ayrıca Leonardo da Vinci'nin sanat ve sanatçıya

değer veren aristokrat zümresi de sanat akademilerinin oluşmasında etkili olmuşlardır (Ünlü, 2019a, s. 244).

Leonardo da Vinci'nin doğaya dayandırdığı sanat anlayışının, sanat-zanaat ayrımının yapılmasında etkili olduğu bilinir. Da Vinci kuramında, sanatı reel bilim alanları ile aynı konumda yorumlar ve ustalık ile çıraklık arasındaki yapılanmayı değiştirme arzusunu belirtir (Ünlü, 2019a, s. 239). Sanat ve zanaat ayrımının yapılmasında eski öğretim sistemi olan ustaların taklit edildiği lonca eğitim anlayışının ve eğitimdeki tek otorite olmaları yönündeki güçlerinin yıkılması gerekiyordu. Lonca ustalarının sanat eğitimine devam etmesi, sanatta zanaatkar yetiştirme ve lonca hakimiyetinin devam etmesine neden olmaktadır. Sanat eğitiminin loncaların yetkisinde olması, geleneksel yapının devam etmesi ve zanaatkar yetiştirmenin devam etmesi anlamına gelmektedir. Bu nedenle sanatçı yetiştirebilmek için, atölye uygulamalı derslerinin yerini akademideki kuramsal derslerin alması gerekmektedir.

Rönesans İtalyasında, günümüzdeki sanat okulları veya akademileri bulunmadığı için, sanatla ilgilenen gençler, ilgisini geliştirebilmek üzere, bir usta yanında çıraklık yapmak durumundaydılar. Atölyeye uşak olarak başlayarak, günün sonunda atölyeyi düzenlemek, resim yapımında kullanılan araç gereçleri temizlemek, ustasına tuval hazırlamak gibi görevlere katılıyorlardı. Çıraklar, ancak usta sanatçının görev vermediği vakitlerde heykellerden desenler çizme şansı bulmaktaydılar.

Rönesans döneminde resim dersleri alınabilecek atölyelerde, atölye ustaları, bilimsel ve teknik olguları, kültürel ve zanaata ait ortaklığı oluşturmaktadırlar. Atölye ustası sanatçılar mitoloji, felsefe de dahil bir çok farklı bilim dalında da çalışmalar yapmaktadırlar. Bu çalışmalar yanında, resim yapabilmek için çalışma yüzeyi ve boya hazırlama, vernik yapma gibi görevler de üstlenmekteydiler. Ustaların yanına çırak olarak giden gençler önce atölye temizliği yapma, çalışma yüzeyi hazırlama, boya ve vernik yapma gibi görevleri yürütmekle yükümlüydüler. Ustalarına eserlerini yaparken katkıda bulunabilmeleri için çok zamana ihtiyaç duymaktaydılar (Erbay, 2013, s.13).

Güzel sanatlar eğitiminde teori ve pratik ilişkisinin önemli olduğu nesiller boyunca vurgulanmasına rağmen Goldstein'e göre Rönesans'tan sonra da bu ikili arasında yeterli kaynaşma sağlanamamıştır (Brown, 2004, s. 30). Sanat eğitiminde usta-çırak ilişkisinin sürdüğü Rönesans öncesi ve Rönesans döneminde çıraklar, ustabaşına belirli bir süre boyunca bağlı kalmakta ve ücret ödeyerek eğitim almaktaydılar. Atölye sahipleri ise, çıraklarına ve yanında ödenekli olarak çalıştırdığı ustalara, atölyenin uygun yerlerinde konaklama olanağı ile karınlarını

doyurma imkanı vermekteydiler. Bu eğitim anlayışı ile çıraklar da ustaların hem bilgi birikiminden hem de uygulamalarından faydalanmaktaydılar (Cubberley, 2004, s. 222). Sanatçı olabilmek için eğitim almanın, lonca ustalarının elinde kalması halinde, loncaların egemenliği ve onların savunduğu zanaatkar yetiştirme anlayışının kırılmasının olanaklı olmadığı bilinmektedir. Sanatçı nesillerin yetiştirilebilmesi için, sanat eğitiminin atölyelerden koparılıp, örgün eğitim kurumlarına aktarılması ve uygulama ağırlıklı dersler yerine teorik altyapısı olan derslere geçiş yapılması gerekmektedir (Ünlü, 2019a, s. 248).

Roma'da 1593 yılında V. Papa Sixtus'un himayesi altında, The Academia di San Luca sanat eğitimini sürdürebilmek için daha iyi bir şekilde yapılmış ve hatırı sayılır bir eğitim mekanı haline gelmiştir. Kurumun idarecisi Federico Zuccaro, uygun mekanlar düzenleyerek, günlerin ikinci yarılarında belirli aralıklarla teorik tartışmaların yapıldığı oturumlar gerçekleştirmiştir. Oluşturulan bu akademik kurumlarda, sanatta simetri, oran-orantı, anatomi bilgisi ile perspektif gibi konular öğretimlerine uygun kurallar çerçevesinde öğretilmeye başlanmıştır (Erbay, 2013, s. 15).

Sanat eğitiminde alan bilgisi ve sanat felsefesi bilgisi açısından teorik birikime her dönemde ihtiyaç duyulmuştur. Sanat tarihinde, sanatçıların uygulamalar için alan bilgisi yanında sanat felsefesine hakîm olduklarının birçok örneğine rastlanmaktadır. Günümüzde sanat, insanın sadece estetik hazzını karşılayan bir etkinlik değildir. Sanat, klasik felsefe anlayışının ona yüklediği duyuşsal algılanabilirliğin gerçekliğini bulmaya çalışan doğaüstü bir uygulama platformu olarak da tanımlanmamalıdır. Güzel sanatlar, günümüzdeki algılanma biçimi ile teorik bilgi birikimi oluşturan bir yöntem olarak görülmektedir. Bu bağlamda sanat eseri üretenler, var olan yapılanma karşısında eleştirel tavır geliştirebilen, yeni bakış açıları ile bilgi birikimi sağlayan ve bunlara bağlı olarak uygulamalar yapabilen bireyler olmak durumundadırlar. Bu yapılanma ile sanatçılar, eserlerini üretirken alana özgü bilgi birikimlerini de gündeme taşımaktadırlar. Avrupa'da 1900'lerin ilk yarısı siyasette totaliter yönetimlerin etkili olduğu bir dönemdir. Bu dönemde, 1930'da kurulan Frankfurt Okulu, sanat eğitiminde geçmişte önemli olan ve gelecekte de önemini kaybetmeyeceği düşünülen teori ile pratik arasında eleştirel bir ilişki kurarak, disiplinler arası bir yaklaşımı benimseyerek etkin bir rol üstlenmiştir (Kuru, 2014, s.43).

Sonu "-izm"le biten ve çoğu 20. yüzyıl sanatında etkili olan, günümüzde de etkileri görülen sanat akımlarının önde gelen temsilcileri, güçlü teorik yapılarla sanat anlayışlarının manifestolarını yayınlamışlardır. Bu da göstermektedir ki sanatta, sadece uygulama için bilgi, kavrama, sentez veya analiz düzeyindeki birikimlerin ötesinde teorik donanımına ihtiyaç

duyulmaktadır. Sanayi devriminin ilk yıllarında sanat eğitiminde her ne kadar da kopyacı yöntem (Yazgın, 2010) uygulanmış ve teorik altyapıya ihtiyaç yokmuş gibi düşünülmüşse de, uygulamalar için alan bilgisi ve teorik birikimine ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. O günlerde daha fazla zanaat olarak yani beceriye dayalı olarak sürdürülen sanat eğitimi hem zanaat, hem de sanatı kapsamaktadır. Bu bağlamda teori ve pratik arasında bir etkileşim olduğu gözlenmektedir. Allison ve Hausman o günlerde konu ile ilgili olarak “Teorisiz uygulama bilgisizdir ve uygulamasız teori ezoteriktir.” şeklinde tartışmaların sürdürüldüğünü vurgulamaktadırlar. İngiltere’de 1960’lardan önce sanat eğitimi pratik ve pragmatiktir. Bu dönemin amacına uygun seri üretim anlayışında sanat eğitimi kopyacı yöntemle iyi örnekler yaratmıştır. Adı geçenlere göre Tomlinson ve Richardson’un teori olarak kabul edilebilecek yazıları, dikkatleri okullardaki sanat uygulamalarına kaydırarak, kopyalama ve formalistik uygulamalardan farklı olarak, özellikle hayal gücü ile dışavurumculuğa izin vermiştir. Sanat eğitimcisi Read’in Sanat Yoluyla Eğitim kitabı akademik ortamda sanat eğitiminin statüsünü yükseltmiştir. Böylelikle sanat eğitimi uygulamaları, teorik altyapıyla ortaklaşmış olarak görünme olanağı bulmuştur (Allison & Hausman, 1998, s. 122). Sanat eğitiminde teori zaman zaman, ilgisiz ve sınırlandırıcı olarak da görülebilmektedir. Eğitim sürecinde bu türden problemler yerel olarak ve ihtiyaçlara göre çözüme ulaştırılmalıdır. Çözüme ulaşabilmek için süreci; gözden geçirme, teorik temelleri belirleme ve incelemeye önem verilmelidir. Bunlarla birlikte sanat eğitimcileri ve eğitim alanları açısından teori ve pratiğin ayrılmaz bir biçimde bağlantılı oldukları unutulmamalıdır (Allison & Hausman, 1998, s. 126).

Kuru’nun (2014, s. 62) De Duve’dan (2011) aktardığına göre, 1969 yılında MOMA’da düzenlenen iki sergi ile kavramsal sanat ifade biçimi kurumsal olarak eğitim programlarına girmiş oluyor. “Information” isimli ikinci sergi sanat eğitiminde yeni tartışmalara olanak veriyor. Bu bağlamda linguistik, semiyoloji, antropoloji, psikanaliz, Marksizm, feminizm, yapısalcılık ve post yapısalcılık, gibi teori ağırlıklı yapılanma sanat okullarında yerini alır. Böylelikle güncel bir yapı kazanan eleştirel teori ve entelektüel süreçlerin sanata kattığı yeni yaklaşım biçimleri bazı sanat okullarında atölye çalışmalarının yerini alır (Kuru, 2014, s. 62). Hornsey Sanat Okulu anlayışında, sanat eğitimi; akademik yapıyı önceleyen “sanatta yeterlilik” ve yerel ihtiyaçları karşılamayı önceleyen “pratik tasarım” eğitimi olarak iki farklı program temeline oturtulmuştur (Tickner, 2008). Sanat eğitiminde bu uygulama biçiminin, teori ve pratik arasındaki ayrılmaz ilişki için problemler yaratabilecek bir uygulama olduğu söylenebilir. Çünkü uygulamaya geçebilmenin teorik bir altyapıya ihtiyacı bulunmaktadır. Akademik ilerleyişin önemli unsurlarından biri olan “eşzamanlılık” da teori ve pratik arasında birlikte bir ilerlemenin gerekliliğini vurgulamaktadır.

Görsel düşünme, zihinsel eylemlerle soyut veya somut imgelerin oluşmasını sağlayan bir süreçtir. Bu süreç, alt aşamaları içermektedir ve sağ beyinle işbirliği içinde gerçekleşir. Görsel düşünme, bilişsel ve duyuşsal birikimlerden yararlanma, algılama, gözlemlene ve farkındalık gibi zihinsel faaliyetleri içerir. Bu aşamalar sıralı bir şekilde gerçekleşmez, genellikle eş zamanlı olarak çalışır. Görsel düşünme, uzaysal yönelimle bilgi alışverişi sayesinde bu aşamalar arasında sürekli bir sistematiği sağlar (Yakın, 2012). Görsel düşünmenin gerçekleşmesi için teorik birikim ve ona uygun görselleştirme becerisine de ihtiyaç duyulmaktadır. Teorik birikimin niteliği görsel düşünmenin niteliğini etkilemektedir. Eğer teorik birikim düşük düzeyli ise, görsel düşünme ve onu somutlaştırmak için ortaya konacak ürün de düşük düzeyli olacaktır.

Sanat düşünsel bir yapıya sahiptir. Bu niteliği ile de güzelliğin farkında olduğu bir düşünce alanı olarak tanımlanmaktadır (Collingwood, 2011, s. 9). Sanatın temelinde düşünce bulunur ve düşünce, sadece düşünsel yapıtlarda değil, aynı zamanda sanat yapıtlarında da dışa vurulur. Sanat sadece uygulama olarak düşünülemez. Uygulama ağırlıklı olan zanaat çıktılarında bile bilgi birikimi önem arz ederken, sanat çıktılarında onu yok saymak mümkün değildir. Sanat felsefeleri ve sanat akımları manifestoları nitelikli bilgi birikimine ihtiyaç duymaktadır. Bireysel ve özgün sanat anlayışı geliştirebilmek, “biricik” eser üretmek de güçlü teorik altyapıyla mümkündür. Sanatı anlamak için düşüncenin kaynaklarına inmek, düşünceyi anlamak için ise sanatın kaynaklarına inmek gerekmektedir (Ünlü, 2019b, s. 257).

Sanatın kabul edilebilir olması için felsefi hakikatlerin gözetiminde olması gerektiği kabul edilir. Sanatın amacı, içkin bir duyuşsal öğreti olup, bu amacı terk etmemelidir. Sanatın normu olarak eğitim belirlenmelidir ve eğitimde ortak kabul ise felsefe olmalıdır (Badiou, 2017: 13). Sanat öğretiminin tüm kademelerindeki eğiticiler teoriyi yok sayamazlar çünkü teorik altyapı onlara uygulamalar için kılavuzluk yapmaktadır. Bu sebeptendir ki sanat öğretmenleri, sanatçıların, estetik bilimi ilgililerinin, sanat eleştirisi yapanların ve tarih alanı ile ilgilenenlerin sanatla ilgili bilgilerini sentezlemekle yükümlüdürler (Artut, 2009, s. 105).

Sanat alanı profesyonellerinin eğitiminin atölye yapısından, örgün eğitim kurumlarına alınması ve tamamen uygulamalar yapılmasına ek teorik bilgiler aktarılmaya başlamasıyla, atölye ustalarının örnek alınması prensibi ortadan kalkmıştır. Bunun yerine doğa incelemeleri ve bilime dayalı tutumlar sanat eğitime rehberlik etmeye başlamıştır. Sanat öğrencilerine, geometriye, perspektife ve anatomiye ait temel bilgiler verilmeye başlanmıştır. Bu bilgilerini pekiştirmeleri için canlı ve cansız modellerden çizimler yapmalarına olanaklar sağlanmıştır. Böylece pozitif bilimlere temellendirilen sanatsal düşün yapısı ve üretimler ortaya çıkmıştır. Sanat eğitiminde

atölye yapılanmasından çıkıp akademik örgün eğitim geçilmesi, Floransa'da 1563 yılında eğitime başlayan Accademia delle Arti del Disegno'dur (Ünlü, 2019a, s. 244).

Covid 19 pandemisi döneminde uzaktan eğitimle sanat eğitimi sürdüren öğretim elemanları ile "Görsel Sanatlar Eğitimi Veren Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitime Yönelik Özyeterlik ve Yarar Algısı" isimli araştırmalarında Mollaoğlu ve Keser'in ulaştığı sonuçlardan biri de yarar algısının düşüklüğüdür. Araştırmacılara göre, bunun nedeni görsel sanatlar derslerinin ağırlıklı olarak pratiğe dayalı olması ve bu nedenle derslerin atölyede yapılması gerektiğidir (Mollaoğlu & Keser, 2022, s. 337). Bu sonuçla da sanat eğitiminin sadece teorik yetkinlik kazandırma ile uzaktan sürdürülemeyeceğini göstermektedir.

Günümüzde de teori ile uygulama arasındaki ilişki ve karşılıklı olarak birbirlerine etkileri tartışılmaktadır. Bu bağlamda uygulama ağırlıklı eğitim alanlarında bu ikilinin birbirlerine olan etkilerini saptamaya çalışan araştırmalar yapılmaktadır. Black Mountain Koleji eğitimcileri tarafından uygulanan deneysel sanat eğitimi anlayışında, eğitim görenlere teorik bilgi verilmekte ve teorik bilgiler kapsamında uygulamalar yaparak, deneysel birikimler elde etmelerine katkı sağlanmaktaydı (Küpeli & Ünlü, 2023, s. 2317). Teknolojik gelişmelerin çok büyük bir hızla evrildiği günümüzde, sanat ve tasarım araçları da bu değişime uygun olarak değişmektedir. Bu nedenle, günümüzde güzel sanatlar fakültelerinde eğitim verenlerin bilgi ve deneyimlerini güncel tutmaları gerekmektedir (Öztürk, 2023, s. 30). Eğitim alanların ise, öğretmenlerinin güncel aktarımları yanında, disiplinlerarası çalışmayı özümseyerek, güncelliklerini devam ettirerek, kendilerini geleceğe taşıyacak teorik birikim ve uygulama yetisine ulaşmaları önemlidir (Öztürk, 2023 s. 28). Güzel sanatlar fakültelerinde ana derslerden olan 'Temel Sanat Eğitimi' dersinin, bilgi ve uygulama ortaklığı içerisinde sürdürülmesi elzemdir (Akengin & Başbuğ, 2019, s. 134). Resim, baskı resim, heykel, seramik teknikleri veya grafik tasarım disiplinlerinden herhangi birinde eğitim alan bireylerin sadece uygulamalar yaparak, bu alanlarda eğitimlerini tamamladıklarını düşünmek doğru bir yaklaşım olmayacaktır (Uçar, 2007). İlgili sanat alanlarında eğitim alanların bu disiplinlerle ilgili teorik birikimi elde etmeleri, onların alandaki yeterlilikleri için önemlidir. Öğretmenler ve öğretmen adayları ile ilgili olarak yapılan araştırmalarda da öğretmenlik formasyonu kazandıran teorik derslerin okul deneyimi ve uygulamaları ile bütünleştirilmesi gerekliliği vurgulanmaktadır. Sanat alanından farklı bir alan olmasına rağmen teori ve pratik ortaklığının dengeli olarak kurulmasının önemli olduğu belirtilmektedir (Kocadere & Aşkar, 2013, s. 37; Mete, 2013 s. 859). Teorik destek yanında bireylere uygulama yapma olanağının sağlanması gerekliliği de önem arz etmektedir.

Çok yönlü ve farklı disiplinlerde bilgilenme ile ilgili olarak, “Ortaçağ Estetiğinde Sanat ve Güzellik” isimli kitabında Eco (1999), “Bir konuda çözüm üretmeyi sanat inceliğinde yapabilmek için yedi disiplinden haberdar olmak gerekmektedir.” diyor.

“İki veya üç boyutlu herhangi bir sanat eseri yaratacak olan sanatçının, sadece sanat alanı teorisine değil, çalışacağı konunun kendine özgü bilgisine (örneğin; insanı konu alan bir çalışma için, anatomi ve biyoloji bilgisine) ve bilimsel donanımına sahip olmalıdır” (Ünlü, 2019a, s. 239) görüşü usta-çırak ilişkisi sonrası sanat eğitiminin temel anlayışını oluşturmuştur. Bu anlayış sanat eğitiminde günümüzde de geçerliliğini sürdürmektedir. Bu bağlamda güzel sanatlar eğitimi veren ve alan bireylerin gerek alan bilgisi, gerekse çalışılacak konu ile ilgili bilgi birikimine sahip olabilmek için her türlü (basılı, dijital vb.) teorik kaynaktan birikim sağlamak için çaba göstermeleri gerekmektedir.

Günümüzün teorik ve uygulamalı üretim aracı olarak kullanılmaya başlayan en popüler olgusu (AI) yapay zekâdır. Yapay zekâ’dan ister teorik, isterse uygulama ile elde edilebilecek bir ürün elde etmek istenildiği zaman ‘doğru soruyu sormak’ önem arz etmektedir (<https://www.youtube.com/watch?v=pKeE7efdoV4>). Doğru soruyu sorabilmek için de teoride ve uygulamada yetkinlik gerekmektedir. Bu bağlamda günümüz koşullarında insanın, en yeni teknolojileri doğru kullanabilmesinin, onun bilgi birikimine ve bilgi birikimini uygulamada kullanabilme yeterliliğine ihtiyaç olduğu ve gelecekte de olacağı söylenebilir.

1.2. Problem

Araştırmanın esas problemi; uygulama ağırlıklı olarak öğretim yapılan güzel sanatlar fakültelerinde, dört yıllık lisans eğitimi sürecinde öğrenciler, teorik yönde yeterince destekleniyor mu? Sorusuna yanıt aramaktır.

Bu bağlamda araştırmanın alt problemleri;

1. Aynı fakültede öğrenim gören ve boylamsal olarak takip edilen grubun yıllara göre bilgi birikiminde değişiklik var mıdır?
2. Aynı fakültede öğrenim gören ve kesitsel olarak veri toplanan grupların sınıf düzeylerine göre bilgi birikiminde değişiklik var mıdır?
3. Farklı fakültelerde öğrenim gören aynı sınıf düzeyindeki gruplar arasında bilgi birikimi bağlamında farklılıklar var mı?
4. Bilgi düzeyi sorulardan oluşan çoktan seçmeli testte, grupların en çok doğru yanıt verdiği soru hangisidir?

5. Bilgi düzeyi sorulardan oluşan çoktan seçmeli testte, grupların en düşük doğru yanıt verdiği soru hangisidir? Sorularına yanıt aranmıştır.

1.3. Amaç

Bu araştırma Güzel Sanatlar eğitiminin Plato, Dalcroze gibi teorisyenlerin günümüze değin ulaşmış bilgi birikimi doğrultusunda savunulan “teori ve uygulamanın bütünlüğü” ilkesinden hareket etmektedir (Read, 1958). Güzel Sanatlar Fakültelerinde eğitim almakta olan öğrencilerin, plastik sanatlar alanı ile ilgili teorik bilgi birikimlerinin saptanması ve bu sonuçlara bağlı olarak fakülte öğrencileri ve öğretim elemanlarına derslerin teorik içeriğini planlama ile bilgi aktarımında rehberlik yapılabilmesini amaçlanmaktadır.

1.4. Önem

Günümüz koşullarında bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığı ile sağlanan bilgilerde üst düzeyde yoğunluk yaşanmaktadır. Güzel sanatlar alanı bilgilerinin uygulamalarla birlikte verilmeyip, sadece teorik aktarımla yürütülmesi, özellikle de dijital ortamlardan edinilmesi bilgilerin kalıcı olmasını engellemektedir. Sanat eğitimi, sanatın tüm alt disiplinleri arasındaki ilişkiyi, sanat eserini üreten, izleyen/izleyenler, kültür ve eğitim içeriğinde, düşünsel bakış açısı ile inceleyen kuramsal etkinlikleri kapsamaktadır. Süreç okul öncesinden başlayıp üniversite eğitimi de dahil, tüm aşamalarda teorik ve pratik çalışmaları içermektedir (Buyurgan & Buyurgan, 2012). Bu bağlamda sanat eğitiminin tüm süreçlerinde bilginin, uygulamalarla birlikte verilmesi, bilgilerin kalıcı olmasını sağlayacaktır. Güzel sanatlar fakültelerindeki eğitim sürecinde, teori ve uygulamanın birlikte yürütülmesine dikkat çekmek için tasarlanan araştırma, bu bağlamda önem arz etmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde bir özel üniversite, Türkiye Cumhuriyeti’nden ise Ankara, Eskişehir ve Ordu illerinden birer devlet üniversitesinin güzel sanatlar fakülteleri olmak üzere 4 üniversite ile sınırlandırılmıştır. Araştırmanın evreni Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti’nde güzel sanatlar fakültelerinde lisans eğitimi görmekte olan öğrencilerden oluşmaktadır. Örneklem ise, araştırmanın salgın koşullarında gerçekleştirilmiş olması nedeniyle amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiş özel üniversiteye 2017-2018 öğretim yılı kayıtlı, devlet üniversitelerinden ise 2018-2019 öğretim yılında eğitim gören öğrenciler ile sınırlandırılmıştır.

Katılımcıların soruları iyi niyetli ve içtenlikle cevapladıkları varsayılmaktadır. Ayrıca verilerin toplanması sürecinin bir kısmının Covid-19 pandemisinin etkili olduğu döneme denk gelmesinin katılımcıları olumsuz olarak etkilemediği kabul edilmektedir.

1.6. Araştırma süreci

Bu araştırma bir boyutuyla boylamsal ve diğer boyutuyla kesitsel bir araştırma olup, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel desende yürütülmüştür. Araştırma kapsamında bir özel üniversitenin Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi 2017-2018 öğretim yılı kayıtlı olan öğrencilerinin tümü dört yıl boyunca takip edilerek, birinci sınıfta 20, ikinci sınıfta 16, üçüncü sınıfta 13 ve dördüncü sınıfta 15 öğrenciden veri elde edilmiştir. Üç devlet üniversitesinin ise Güzel Sanatlar Fakültelerinde 2018-2019 öğretim yılında eğitim gören toplamda, 19 birinci sınıf, 18 ikinci sınıf, 12 üçüncü sınıf ve 18 dördüncü sınıf öğrencisinden veri toplanmıştır. Özel ve devlet üniversitelerinden katılımcıların verdiği toplam 131 farklı yanıt analiz edilmiştir. Katılımcılardan kendi eğitim süreçlerinde sanat alanı ile ilgili olarak elde ettikleri teorik bilgi birikimleri ile ilgili veriler toplanmıştır.

Verilerin toplanması konu ile ilgili hazırlanan bilgi düzeyi sorularından oluşan 40 tane çoktan seçmeli soruyu kapsayan, plastik sanatlar alan bilgisi anketi ile yapılmıştır. Çoktan seçmeli sorular beş seçenekli olup, katılımcılar doğru kabul ettikleri cevabı soruların sonuna eklenmiş "Cevap Kâğıdı"nda ilgili harf sütununa "X" sembolü koyarak işaretlemişlerdir.

Çoktan seçmeli sorular, araştırmacı tarafından hazırlanmış, kapsam geçerliğinin saptanması amacıyla üç alan uzmanı hakemin görüş ve değerlendirmesine sunulmuş ve sonuçları değerlendirilmiştir. Uzmanlardan, 40 tane çoktan seçmeli sorunun Bloom taksonomisine göre hangi düzeyde sorular oldukları ve temel eğitim ile orta öğretim kademelerinde resim dersleri / görsel sanatlar eğitimi kapsamında olup olmadıkları yönünde görüş belirtmeleri istenmiştir. Ayrıca araştırmanın güvenilirliğini arttırmak amacıyla, plastik sanatlar eğitimi dönem içi değerlendirme sınav sorusu havuzu da gözden geçirilerek, bilgi birikimini ölçme nitelikli sorulardan faydalanılmıştır. Araştırma, bir boyutu ile boylamsal bir çalışma olup, veri toplama süreci olarak boylamsal olarak takip edilen özel üniversite örneklemini için, yaklaşık dört yıllık bir süre, diğer üniversiteler için, her bir sınıf düzeyinden kesitsel olarak toplanmıştır. Boylamsal olarak takip edilen özel üniversitenin Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi 2017 girişli öğrencilerinin tümünden dört yıl boyunca, sözü edilen diğer üç üniversitenin Güzel Sanatlar Fakültelerine devam eden birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinden, 2017-2018 öğretim yılı bahar dönemi itibarı ile katılımcı olarak araştırmaya destek vermeyi gönüllü olarak kabul

edenlerden toplanmıştır. Katılımcılara araştırmaya katılımlarından dolayı herhangi bir teşvik öngörülmemiştir. Katılımcıların talep etmesi halinde araştırmının sonuçları bir eğitim semineri ile katılımcılara sunulacağı bilgisi verilmiştir. Soru dosyaları katılımcılara, word belgesi formatında elektronik ortamda e-posta ile ulaştırılmıştır. Araştırmanın etik prosedürü gereğince katılımcılara, konu ile ilgili olarak sorulara ekli ön yazı aracılığıyla bilgilendirme yapılmış ve onamları alınmıştır.

Araştırmada boylamsal veri toplanan grubun sorular ile ilgili bilgi düzeyindeki değişimin nasıl gerçekleştiğine “doğru” ve “yanlış” cevaplarının oranları üzerinden yıllara göre bakılmıştır.

Ayrıca boylamsal veri toplanan grup ile yıllık veri toplanan diğer üç grubun katılımcılarının paralel sınıflarda bulunanların verdiği cevaplar yine “doğru” ve “yanlış” cevap oranları üzerinden karşılaştırılmıştır.

2. Yöntem

Araştırma hem boylamsal hem de kesitsel bir araştırma olup, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel desende yürütülmüştür. Araştırmaya veri toplama sürecinin önemli bir kısmının Covid-19 pandemisi süresi ile örtüşmesi nedeni ile internet üzerinden dijital ortamda ve güvenilir veri toplama olasılığı bulunan üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerinin öğrencileri katılımcı olarak belirlenmiştir. Güzel sanatlar fakültelerinde eğitim alan öğrencilerin geçmişten gelen alan bilgisi birikimi ile araştırma sürecini kapsayan dönemde elde ettikleri birikimi saptamaya uygun bir model olan betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır (Karasar, 2013). Araştırmanın etik prosedürü gereği, 3.5.2021 tarih ve YDÜ/SB/2021/986 numaralı belge ile Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul izni alınmıştır. Tüm istatistiksel analizlerde IBM SPSS 25.0 programı kullanılmıştır. Araştırmada değişkenlere ait ortalama ve standart sapma gibi betimleyici istatistiklerden yararlanılmıştır. Değişkenlerin normal dağılım hipotezine uyup uymadığı Kolmogorov-Smirnov testi edilerek normal dağılımın sağlanmadığı tespit edilmiştir. Kişisel bilgilerine göre değişkenlerin grup puanlarının farklılaşma durumu incelenirken iki grup karşılaştırması için Mann-Whitney U, üç ve üzeri grup karşılaştırmalarında “Kruskal-Wallis H Testi” testi kullanılmıştır. Tüm çalışmada $p = .05$ manidarlık düzeyi kullanılmıştır. Anlamlı farklılıkların büyüklüğünü tespit etmek için Cohen d etki büyüklüğü değerleri kullanılmıştır.

2.1. Ölçme araçları

Araştırmada, örnekleme oluşturan güzel sanatlar fakültesi öğrencilerinden oluşan katılımcıların alan bilgi düzeylerini ölçmek için hazırlanan kırk çoktan seçmeli (beş seçenekli) soru

ölçme aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen ve katılımcıların cevaplama istenen 40 tane çoktan seçmeli soru, bilgi düzeyi soruları olup, temel eğitim ve orta öğretim kademelerinde resim dersleri / görsel sanatlar eğitimi kapsamında bireylerin kazanmaları gereken bilgileri kapsamaktadır. Bu araştırmada elde edilen verilerin analizi için öncelikli olarak, katılımcıların alan bilgi düzeylerini saptamak için hazırlanan 40 maddelik “Güzel Sanatlar Fakültesi Öğrencilerinin Plastik Sanatlar Alanı İle İlgili Teorik Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi” testinin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.741 olarak hesaplanmıştır. Ölçme aracı doğru cevaplara “1” yanlış ve boş cevaplara “0” puan verilerek, toplam 40 puan üzerinden değerlendirilme yapılmıştır. Ölçme aracı Ek1’de gösterilmektedir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni güzel sanatlar fakültelerinde plastik sanatlar ve grafik tasarım programlarında lisans eğitimi görmekte olan öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcılar ise; araştırmanın salgın koşullarında gerçekleştirilmiş olması nedeniyle amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiş, özel üniversite güzel sanatlar ve tasarım fakültesi plastik sanatlar ve grafik tasarım programlarına 2017-2018 öğretim yılında kayıtlı öğrencilerinin tümü (1. yıl 20, 2. yıl 16, 3. yıl 13, 4. yıl 15) ile devlet üniversitesi (1. sınıf 19, 2.sınıf 18, 3. sınıf 12, 4. sınıf 18) öğrencilerinden 2018-2019 öğretim yılında fakültelerinde eğitim gören toplam 67 öğrenciden oluşmaktadır.

Tablo 1

Örnekleme oluşturan katılımcıların sınıf ve kurumlara göre dağılımı

Üniversite	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. sınıf	Toplam
Özel üniversite	20*	16*	13*	15*	64*
Devlet üniversitesi	19	18	12	18	67
Toplam	39	34	25	33	131

* Boylamsal olarak veri toplanan katılımcılar.

3. Bulgular

Araştırmanın esas problemine bağlı olarak oluşturulan “Aynı fakültede öğrenim gören ve boylamsal olarak takip edilen grubun yıllara göre bilgi birikiminde değişiklik var mıdır?” alt problemi ile ilgili boylamsal olarak takip edilen özel üniversite öğrencilerinden oluşan katılımcıların verdiği cevapların analizi sonucunda ulaşılan bulgular “Tablo 2”de sunulmaktadır.

Tablo 2

1.-4. sınıf arasında boylamsal olarak takip edilen "özel üniversite" öğrencilerinin başarı ortalamalarının sınıflara göre dağılımı

Üniv.	N	$\bar{X}$	SS	x^2	p
Özel üniversite / 1. sınıf	20	18,30	3,80	2,776	,428
Özel üniversite / 2. sınıf	16	19,00	4,56		
Özel üniversite / 3. sınıf	13	18,08	6,41		
Özel üniversite / 4. sınıf	15	21,07	5,79		

* $p < .05$

Özel üniversite / 1.sınıf öğrencilerinin başarı ortalaması (18,30), 2.sınıf öğrencilerinin başarı ortalaması (19,00), 3.sınıf öğrencilerinin başarı ortalaması (18,08), 4.sınıf öğrencilerinin başarı ortalaması (21,07) olduğu belirlenmiştir. Tablo 2’de görüleceği üzere başarı testi ortalama puanları arasında farklılaşmanın anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0.428>0.05$).

Araştırmanın esas problemine bağlı olarak oluşturulan "Aynı fakültede öğrenim gören ve kesitsel olarak veri toplanan grupların sınıf düzeylerine göre bilgi birikiminde değişiklik olmuş mu?" alt problemi ile ilgili kesitsel olarak takip edilen "devlet üniversitesi" öğrencilerinden oluşan katılımcıların verdiği cevapların analizi sonucunda ulaşılan bulgular "Tablo 3"te sunulmaktadır.

Tablo 3

Kesitsel olarak takip edilen "devlet üniversitesi 1" öğrencilerinin başarı ortalamalarının sınıflara göre dağılımı

Devlet Üniv.	N	$\bar{X}$	SS	x^2	p
Devlet üniversitesi 1. sınıf	19	23,16	6,59	6.444	.092
Devlet üniversitesi 2. sınıf	18	23,89	4,43		
Devlet üniversitesi 3. sınıf	12	26,83	2,44		
Devlet üniversitesi 4. sınıf	18	26,94	3,30		

* $p < .05$

Devlet üniversitesi 1.sınıf öğrencilerinin başarı ortalaması (23,16), 2.sınıf öğrencilerinin başarı ortalaması (23,89), 3.sınıf öğrencilerinin başarı ortalaması (26,83), 4.sınıf öğrencilerinin başarı ortalaması (26,94) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3’te görüleceği üzere başarı testi ortalama puanları arasında farklılaşmanın anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0.092>0.05$). Diğer bir ifade ile Tablo 3’de görüleceği üzere sınıflar arası başarı ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu ve bu durumda anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığı belirlenmiştir.

Araştırmanın esas problemine bağlı olarak oluşturulan “Farklı fakültelerde öğrenim gören aynı sınıf düzeyindeki gruplar arasında bilgi birikimi bağlamında farklılıklar var mı?” alt problemi ile ilgili karşılaştırmalar “Tablo 4”te sunulmaktadır.

Tablo 4

Özel üniversitenin öğrencilerinin başarı ortalamalarının sınıflara göre dağılımı ve diğer üniversiteler ile karşılaştırılması

Üniv.	N	$\bar{X}$	SS	z	p	d
Özel üniversite / 1. sınıf	20	18,30	3,80	-2.843	.004*	0.903
Devlet üniversitesi / 1. sınıf	19	23,16	6,59			
Özel üniversite / 2. sınıf	16	19,00	4,56	-2.822	.004*	1.087
Devlet üniversitesi / 2. sınıf	18	23,89	4,43			
Özel üniversite / 3. sınıf	13	18,08	6,41	-3.609	.001*	1.804
Devlet üniversitesi / 3. sınıf	12	26,83	2,44			
Özel üniversite / 4. sınıf	15	21,07	5,79	-2.715	.004*	1.245
Devlet üniversitesi / 4. sınıf	18	26,94	3,30			
Özel üniversite / Toplam	64	19,08	5,09	-6.250	.001*	1.195
Devlet üniversitesi / Toplam	67	25,03	4,86			

*p<.05

Tablo 4’deki veriler incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- Devlet üniversitesi / 1. sınıf öğrencilerinin başarı ortalama puanlarının (23,16) özel üniversite / 1. sınıf öğrencilerinin başarı ortalama puanlarından (18,30) daha yüksek olduğu, gruplar arası farkın istatistiksel olarak anlamlı ve etki büyüklüğünün yüksek olduğu belirlenmiştir (p=0.004<0.05).

- Devlet üniversitesi / 2. sınıf öğrencilerinin başarı ortalama puanlarının (23,89) özel üniversite / 2. sınıf öğrencilerinin başarı ortalama puanlarından (19,00) daha yüksek olduğu, gruplar arası farkın istatistiksel olarak anlamlı ve etki büyüklüğünün yüksek olduğu belirlenmiştir (p=0.004<0.05).

- Devlet üniversitesi / 3. sınıf öğrencilerinin başarı ortalama puanlarının (26,83) özel üniversite / 3. sınıf öğrencilerinin başarı ortalama puanlarından (18,08) daha yüksek olduğu, gruplar arası farkın istatistiksel olarak anlamlı ve etki büyüklüğünün yüksek olduğu belirlenmiştir (p=0.001<0.05).

- Devlet üniversitesi / 4. sınıf öğrencilerinin başarı ortalama puanlarının (26,94) özel üniversite / 4. sınıf öğrencilerinin başarı ortalama puanlarından (21,07) daha yüksek olduğu, gruplar arası farkın istatistiksel olarak anlamlı ve etki büyüklüğünün yüksek olduğu belirlenmiştir (p=0.004<0.05).

• Devlet üniversitesini öğrencilerinin başarı ortalama puanlarının (25,03) özel üniversite öğrencilerinin başarı ortalama puanlarından (19,08) daha yüksek olduğu, gruplar arası farkını istatistiksel olarak anlamlı ve etki büyüklüğünün yüksek olduğu belirlenmiştir ($p=0.001<0.05$)

Araştırmanın esas problemine bağlı olarak oluşturulan; “Bilgi düzeyi sorulardan oluşan çoktan seçmeli testte, grupların en çok doğru yanıt verdiği soru hangisidir?” ve “Bilgi düzeyi sorulardan oluşan çoktan seçmeli testte, grupların en düşük doğru yanıt verdiği soru hangisidir?” alt problemleri ile ilgili madde gücü indeks değerleri “Tablo 5”te sunulmaktadır.

Tablo 5

Katılımcıların okullara göre doğru yanıtlarının ortalama puanları

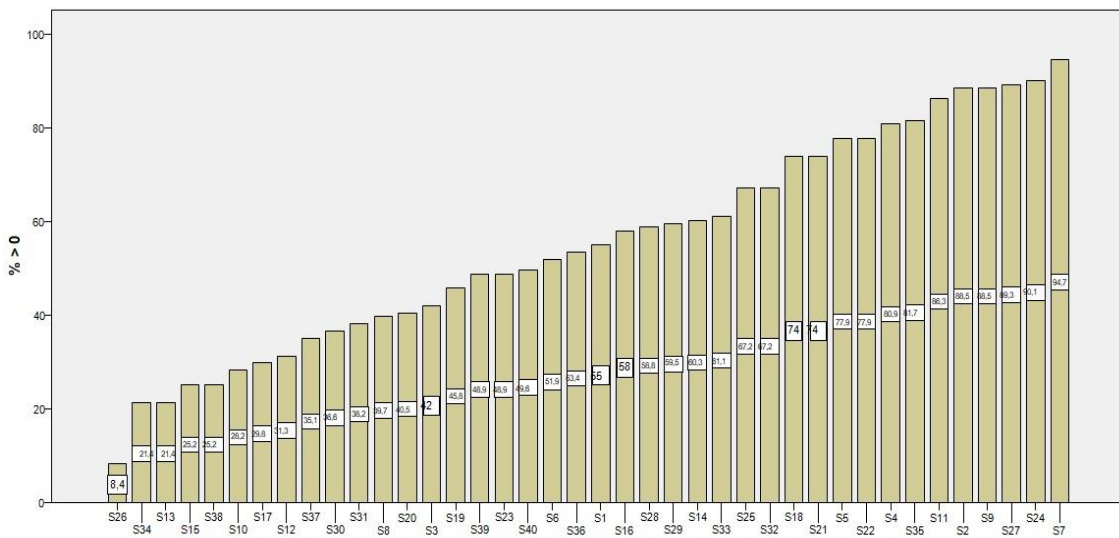
OKUL		S1*	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8
Özel üniversite	Yanlış	28	7	26	9	13	21	3	23
	Doğru	6	27	5	24	17	10	31	7
	Boş			3	1	4	3		4
Devlet üniversitesi	Yanlış	5	4	16	4	3	8	2	20
	Doğru	33	34	22	34	35	30	36	18
	Boş								
	Madde Güçlüğü	0,54	0,85	0,38	0,81	0,72	0,56	0,93	0,35
OKUL		S9	S10	S11	S12	S13	S14	S15	S16
Özel üniversite	Yanlış	5	22	10	27	19	16	28	16
	Doğru	27	11	24	4	10	16	6	16
	Boş	2	1		3	5	2		
Devlet üniversitesi3	Yanlış	5	27	1	17	27	13	24	13
	Doğru	33	9	37	19	7	23	14	25
	Boş		2		2	4	2		
	Madde Güçlüğü	0,83	0,28	0,85	0,32	0,24	0,54	0,28	0,57
OKUL		S17*	S18	S19	S20	S21	S22	S23	S24
Özel üniversite	Yanlış	26	18	28	23	9	5	22	5
	Doğru	4	14	5	10	24	28	10	28
	Boş	4	2	1	1	1	1	2	1
Devlet üniversitesi3	Yanlış	15	8	14	13	13	7	6	4
	Doğru	17	30	24	25	25	30	31	34
	Boş	6					1	1	
	Madde Güçlüğü	0,29	0,61	0,40	0,49	0,68	0,81	0,57	0,86
OKUL		S25	S26	S27	S28	S29	S30	S31	S32
Özel üniversite	Yanlış	17	29	2	12	11	23	18	15
	Doğru	15	1	29	16	22	9	11	14
	Boş	2	4	3	6	1	2	5	5
Devlet üniversitesi	Yanlış	10	31	5	15	17	13	24	9
	Doğru	28	6	33	22	20	25	14	29
	Boş		1		1	1			
	Madde Güçlüğü	0,60	0,10	0,86	0,53	0,58	0,47	0,35	0,60
OKUL		S33	S34	S35	S36	S37	S38	S39	S40
Özel üniversite	Yanlış	17	24	11	17	27	24	19	20
	Doğru	12	5	18	12	2	4	10	8
	Boş	5	5	5	5	5	6	5	6
Devlet üniversitesi3	Yanlış	10	24	5	14	12	19	14	6
	Doğru	28	13	33	24	26	19	23	31
	Boş		1					1	1
	Madde Güçlüğü	0,56	0,25	0,71	0,50	0,39	0,32	0,46	0,54

Tablo 5'deki veriler incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Çalışmada madde güçlük indeksi 0.00-0.19 arasında olan 1 soru çok zor, 0.20-0.39 arasında olan 11 soru zor, 0.40-0.59 arasında olan 14 soru orta, 0.60-0.79 arasında olan 6 soru kolay, 0.80 ve üzerinde olan 8 soru ise çok kolay olduğu belirlenmiştir (Tablo 5).

Araştırmanın esas problemine bağlı olarak oluşturulan; "Bilgi düzeyi sorulardan oluşan çoktan seçmeli testte, grupların en çok doğru yanıt verdiği soru hangisidir?" ve "Bilgi düzeyi sorulardan oluşan çoktan seçmeli testte, grupların en düşük doğru yanıt verdiği soru hangisidir?" alt problemleri ile ilgili sıralama "Grafik 1'de sunulmaktadır.

Grafik 1. Tüm katılımcıların en düşük ve en yüksek oranda doğru yanıt verdiği soruya göre sıralaması sütun grafiği

Grafik 1'deki veriler incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- Katılımcıların tümünün doğru veya yanlış cevap verdiği sorunun bulunmadığı tespit edilmiştir.
- Tüm katılımcıların en düşük oranda doğru yanıt verdiği sorunun % 8,4 ortalama ile 26'ncı soru olduğu tespit edilmiştir.
- Tüm katılımcıların en yüksek oranda doğru yanıt verdiği sorunun % 94,7 ortalama ile 7'nci soru olduğu tespit edilmiştir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada farklı statülerdeki üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerinde öğrenim görmekte olan 1-4. sınıf öğrencilerin görsel sanatlar alanı teorik bilgi düzeyleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Araştırmada ölçme aracı olarak kullanılan bilgi düzeyi ölçme formu soruları içinde erken çocukluk eğitimi döneminden itibaren okullarda verilmesi gereken veya verildiği düşünülen bilgileri ölçmeyi hedefleyen sorular bulunmaktadır. Soruların bazılarının üniversite düzeyindeki katılımcılar tarafından yanlış cevaplanmış olması manidardır. Çünkü bu sonuç eğitim/öğretimin ilk kademelerinden itibaren programlara alınan ve öğretilmesi gereken sanat alanı bilgilerinin üniversite düzeyinde, alanda eğitim almakta olan öğrenciler tarafından hala bilinmemesi; eğitimcilerin, öğrencilerin hatta velilerin, sonuç olarak toplumun ilgili tüm taraflarınca sanat alanına gereken önemin verilmemesinin bir sonucu olduğunu göstermektedir.

Araştırmada özel üniversite ve devlet üniversitesi 1'in 1-4. sınıf bilgi düzeyleri arasında başarı ortalamaları açısından anlamlı bir fark olmadığı, etki büyüklüğü değeri açısından ise özel üniversite öğrencilerinin bilgi düzeylerinde orta, devlet 1 üniversitesi öğrencilerinin bilgi düzeylerinde ise düşük düzeyde değişim olduğu görülmüştür.

Devlet üniversitesi 2 ile devlet üniversitesi 3'ün 1-4. sınıf bilgi düzeyleri arasında başarı ortalamaları açısından anlamlı fark olduğu, etki büyüklüğü değeri açısından ise her iki üniversitenin öğrencilerinin bilgi düzeylerinde yüksek düzeyde değişim olduğu görülmüştür.

Boylamsal olarak takip edilen özel üniversite öğrencilerinin Covid-19 pandemisinden dolayı tam kapanmanın yaşanması ve tamamen uzaktan eğitime geçilmesi ile bilgi birikimlerinin gerilediği tespit edilmiştir.

Görsel sanatlar eğitiminde, temel eğitim döneminden itibaren öğretimi yapılan, renk bilgisi (ana-ara-kontrast renkler), resim teknikleri (karakalem, suluboya, yağlıboya, baskı resim vb), üç boyutlu eser yapma teknikleri (heykel tekniği, rölyef tekniği vb.) ve ürünleri ile ilgili sorulardan yaklaşık yarısının, katılımcıların yaklaşık yarısı tarafından doğru cevaplanmadığı görülmüştür. Teorik birikimin bu düzeyde düşük olmasının, temel eğitim döneminden itibaren sanat eğitiminin geneline ve özelde görsel sanatlar eğitimine gereken önemin verilmediği, alanda lisans eğitimi almak için üniversitelerin ilgili fakültelerine gelen öğrencilerin de bu geleneği sürdürdükleri anlaşılmıştır.

Bu sonuçlar, sanat eğitimi akademisyenleri ile sanat eğitimi alan öğrencilerin genellikle kendilerini "uygulamacı" konumuna indirgemeleri, bundan kaynaklanan nedenlerle de teorik

altyapıya önem vermemeleri lisans eğitimi boyunca teorik birikimde düşük düzeyli ilerlemeler olmasının nedenlerinden biri olabilir. Ayrıca, öğrencilerin akademik bilgi birikiminde anlamlı fark olmaması veya düşük düzeyli farklar olması yine alanda eğitim veren ve eğitim alanların “sanatçı” yetiştirmek veya “sanatçı” olmak için uygulamayı öne çıkaran, teorik alt yapıyı önemsemeyen bir tutum içinde olmalarından kaynaklanabilir.

Farklı disiplinlere bakılacak olursa, yine uygulama ağırlıklı bir alan olan sağlık bilimleri alanında, acil servislerde çalışan hemşirelerin kan ve kan nakli ile ilgili bilgi düzeylerini ve buna bağlı olarak tutum ve davranışlarını saptayabilmek için yapılan araştırmada, hemşirelerin bilgi düzeylerinin orta düzeyde olduğu ve bunun uygulamalara olumsuz yansıdığı saptanmıştır. Olumsuzluğu gidermek için bir gruba hizmet içi eğitim verilmiştir. Bu eğitimi alan hemşirelerin uygulama başarılarında, eğitimi almayan hemşirelerdeki başarıya göre artış olduğu görülmüştür (Kaya, 2018). Aynı alanda yapılan diğer bir araştırmada ise EKG bulgularını yorumlamada, bilgi düzeyi arttıkça EKG bulgularını doğru yorumlama oranlarının yükseldiği saptanmıştır (Erişti, 2019). Sağlık alanında olduğu gibi, sanat alanında da bilgi düzeyi hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerle desteklenebilir. Sağlık alanında yapılan başka bir araştırma da, öğrencilerin palyatif bakım bilgi düzeyinin yükseltilmesinin, palyatif bakımda yaşanan zorlukların azaltılmasını anlamlı şekilde etkilediğini göstermiştir (Kudubeş & Bektaş, 2021) .

Sanatın gelişimine bakıldığı zaman özellikle 20. yüzyılda oluşturulan sanat akımlarının çok güçlü teorik birikim, felsefe ve düşünceler sistematığına bağlı oldukları görülür. Sonu ‘-izm’ ile biten birçok sanat akımının yaratıcıları, sanat anlayışlarını manifestolar yayınlamak duyurmuşlardır. Bu düzeyde sanat manifestoları yayınlamak için bilgi veya kavrama düzeyinde bir sanat alanı teorik birikiminin yeterli olmayacağı düşünülmektedir. Nitelikli bir sanat anlayışı için analiz ve sentez düzeyi teorik birikime ihtiyaç duyulacağı söylenebilir. Sanat eğitiminin özellikleri ve ilkeleri konusunda yapılan bir araştırmada sanat eğitiminin bireylerin entelektüel, sosyal, fiziksel ve duygusal gelişimi ve refahı için gerekli olduğu bulgulanmıştır (Rusu & Chandrinou, 2015). Sanat uygulamaları sırasında kendi sanat felsefesini oluşturabilmek veya üst düzey bir görüş belirtme yöntemi olarak manifesto yayınlamak için entelektüel birikime ulaşabilmek ancak üst düzeyde bilgi ile olasıdır. Bu bağlamda güzel sanatlar fakülteleri ile eğitim fakülteleri bünyesinde yer almakta olan resim öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin teorik altyapılarının güçlendirilmesi için çaba harcanması gerekmektedir. Güzel sanatlar fakültelerindeki öğrencilerinin teorik altyapı ve uygulamalardaki beceri düzeylerinin gelişimine katkı sağlayan bir diğer alternatif yöntem de müze eğitimidir. Müze eğitimi ile elde edilen bilgi birikiminin kalıcı olduğu, öğrencilerin estetik algı gelişimlerine, eserlerdeki detayları

fark etmelerine, eleştiri becerisi geliştirirken edindikleri bilginin kullanılmasına, yapılan etkinlik ve uygulamalarla teori ve pratiği ortaklaştırmalarına katkılar sağladığı belirlenmiştir (Karakuş, 2016). Halı desinatörlüğü dalı öğrencilerinin mesleki yeterliliklerinin belirlenmesi ile ilgili olarak yapılan bir araştırmada da, öğrencilere sadece desen çizimi uygulamalarının yaptırılmasının yeterli olmadığı, konuya tam olarak hakim olabilmeleri için doküma teknikleri ile ilgili teorik bilgilerinin de geliştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Al, 2018).

Bu bakış açısına göre, görsel sanatlar eğitimi geçmişten günümüze, hem nesnel hem de öznel bilgi ve deneyim gerektiren bir alan olduğu kabul edilmektedir. Görsel sanatlar eğitimi, eğitim programları ve modelleri düzenlenirken bu yapısı unutulmamalıdır (Kırıçoğlu, 2009). Bu anlayışla sanat eğitimi alan bireylerin uygulama başarısı için, teknikler, malzeme, sanat anlayışları konusunda yeterli bilgiye ulaştırılması gerekmektedir.

İlgili başka bir araştırmada da, heykel yapımı ve sanat eğitimi sürecinde malzeme bilgisi ve çeşitliliğinin, plastik şekillendirme elemanları üzerindeki etkisinin, yaratıcılık ve duyarlılığın kazandırılmasına olan desteği araştırılmıştır. Günümüzde heykel yapımında kullanılan malzeme çeşitliliği, bunların biçimlendirme, ekleme, kalıplama ve diğer heykel yapım teknikleri ile istenen forma sokulması hem tekniklerle ilgili hem de malzemelerle ilgili yeterli bilgi sahibi olunmasını zorunlu kılmaktadır. Araştırmada, heykeltıraşın belirli bir malzeme ile çalışırken sayısız olasılığın varlığının farkında olması ve onunla çalışmak için gerekli araç ve teknikler hakkında da bilgili olması gerektiği ifade edilmektedir. Ayrıca başarı için, figür bilgisi, form bilgisi, teknikler bilgisi ve malzeme bilgisinin önemi vurgulanmaktadır (Ataseven & Güven, 2017). Güçlendirilecek teorik altyapı, alan mezunlarının hem yeni sanat anlayışları kazanmalarına hem de kendi çalışmalarını grup sanat anlayışı içinde, kendilerine özgü bir sanat anlayışı ile yaratmalarına olanak sağlayacaktır. Araştırmada, katılımcı öğrencilerin, bilgi düzeyi sorulara verdikleri yanıtların düzeyinin düşük olduğu göz önüne alındığında, yalnızca uygulamalarda elde edilen başarı ile mezun oldukları yorumu yapılabilir. Öğrencilerin; resim, heykel, seramik, baskı resim ve diğer tekniklerin uygulamalarında gösterdikleri performansın, teorik ve düşünsel desteğinin sürekli dönütlerle öğretim kadrosu tarafından verildiğini düşündürmektedir.

Boylamsal olarak takip edilen örneklem grubunun Covid-19 pandemisi döneminde başarı ortalamasının düşmesi ve yüz yüze eğitime dönüldüğünde tekrar yükselmesi sanat eğitiminde yüz yüze eğitimin önemli olduğunu göstermiştir. Araştırmada 1. sınıftan 4. sınıfa boylamsal olarak incelenen katılımcıların 1. sınıfta başarı ortalamalarının 0,47'den 2. sınıfa geldiklerinde 0,53'e yükseldiği görülmüştür. Covid-19 pandemisi nedeni ile tam kapanmanın

yaşadığı dönemde 3. sınıfta olan katılımcıların başarı ortalaması ise 0,48'e düşmüştür. Yüz yüze eğitimin tekrar başladığı öğretim yılında 4.sınıfa geçen öğrencilerin başarı ortalamaları yükselerek 0,53'e ulaşmıştır. Böylelikle başarı düzeylerinin 4 yıl süresince dalgalanma gösterdiği, pandemi sürecinin ise belirgin bir şekilde düşüşe neden olduğu açıkça görülmektedir.

Güzel sanatlar alanında eğitim görmekte olan öğrencilerin teorik bilgi düzeyleri hakkındaki araştırmaların ilgili literatürde sınırlı olduğu görülmektedir. Benzer araştırmalar, güzel sanatlar fakülteleri ile eğitim fakülteleri resim öğretmenliği bölümleri öğrencileri arasında karşılaştırmalı olarak yapılabilir. Ayrıca bu araştırmada olduğu gibi farklı ülkelerdeki güzel sanatlar fakülteleri öğrencilerinin bilgi birikimi düzeyleri araştırılabilir veya güzel sanatlar fakülteleri ile eğitim fakülteleri resim öğretmenliği bölümleri öğrencileri arasında benzer araştırmaların yapılması ve karşılaştırma olanaklarının oluşturulması farkların kaynaklarının belirlenmesi önemlidir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Yazar bu çalışmada herhangi bir şekilde çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ BEYANI

Yazar bu çalışmada araştırma ve yayın etiğine uyulduğunu beyan eder.

Araştırma için Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (03.05.2021 tarih ve YDÜ/SB/2021/986 numaralı) etik kurul izni alınmıştır.

YAZAR SORUMLULUK BEYANI

Yazar bu çalışmanın her aşamasını kendisinin yaptığını beyan eder.

REFERENCES/KAYNAKLAR

- Akengin, Ç. & Başbuğ, Z. (2019). Temel sanat eğitiminde buluş yoluyla öğretim yaklaşımının önemi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 133-143. <https://doi.org/10.33206/mjss.500362>
- Al, M. (2018). *Halı desinatörlüğü dalı öğrencilerinin mesleki yeterliliklerinin belirlenmesi: Dacum Tekniği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Allison, B. & Hausman, J. (1998). The limits of theory in art education. *Journal of Art and Design Education*, 17(2), 121-127. <https://doi.org/10.1111/1468-5949.00116>

- Artut, K. (2009). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. (6. Baskı). Arı Yayıncılık.
- Ataseven, O. & Güven, H. N. (2017). The basic plastic elements and material knowledge in sculpture art education. *Proceedings of the 10'th International Scientific Conference, Latvia, 10*, 331-338.
- Badiou, A. (2017). *Başka bir estetik*. (Çeviren: Aziz Ufuk Kılıç). (3. Baskı). Metis Yayınları.
- Brown, N. C. M. (2004). The paradox of virtuosity in the practical arts. *Educational Philosophy and Theory, 36* (1), 19-34. <https://doi.org/10.1111/j.1469-5812.2004.00046.x>
- Buyurgan S. & Buyurgan U. (2012). Sanat eğitimi ve öğretimi eğitimin her kademesine yönelik yöntem ve tekniklerle. Pegem Akademi Yayınevi.
- Collingwood, R. G. (2011). *Kısaca sanat felsefesi*. (Çeviren: Talip Kabadayı). Bilge Su Yayıncılık.
- Cubberley, E. P. (2004). *Eğitim tarihi I*. (Çeviren: Engin Noyan). Yeryüzü Yayınevi.
- Eco, U. (1999). *Ortaçağ estetiğinde sanat ve güzellik*. (Çeviren: Kemal Atakay). Can Yayınları.
- Erbay, M. (2013). *Sanat eğitimi üzerine*. (2. Baskı). Beta Yayıncılık.
- Erişti, E. D. (2019). *Hemşirelerin elektrokardiyografi bulgularını yorumlamadaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.
- Gombrich, E. H. (2019). *Sanatın öyküsü*. Remzi Yayınevi.
- Karakuş, E. O. (2016). *Güzel sanatlar fakültesi öğrencilerinin bilgi ve becerilerinin gelişimine müze eğitiminin etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (25. Baskı). Nobel.
- Kaya, G. (2018). *Acil hemşirelerinin kan ve kan ürünleri transfüzyonu ile transfüzyon komplikasyonlarına yönelik bilgi düzeyi ve uygulamaları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Kırıçoğlu, O. (2009). *Sanat kültür yaratıcılık*. Pegem Akademi.
- Kocadere, S. A. & Aşkar, P. (2013). Okul uygulamaları derslerine ilişkin görüşlerin incelenmesi ve bir uygulama modeli önerisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28*(2), 27-43.
- Kudubeş, A. A. & Bektaş, M. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin palyatif bakım bilgi düzeyi ve uygulamalarının palyatif bakım zorluklarını yordama gücü: Tanımlayıcı araştırma. *Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi, 4*(3), 385-393. <https://doi.org/10.5336/jtracom.2020-80776>
- Kuru, A. (2014). *Sanat ve sanat eğitimi anlayışını etkileyen bilgi teorileri ve politikaları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kadir Has Üniversitesi.

- Küpeli, A. E. & Ünlü, M. M. (2023). Deneysel sanat eğitiminin öncüsü olarak Black Mountain Koleji. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43(3), 2309-2327. <https://doi.org/10.17152/gefad.1329654>
- Mete, Y. A. (2013). Güney Kore, Japonya, Yeni Zelanda ve Finlandiya' da öğretmen yetiştirme ve atama politikaları. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12), 859-878. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5916>
- Mollaoğlu, S. ve Keser, N. (2022). Görsel sanatlar eğitimi veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitime yönelik özyeterlik ve yarar algısı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 333-340. <https://doi.org/10.17556/erziefd.943920>
- Öztürk, P. D. (2023). Dijital teknoloji ve grafik tasarım eğitimi. *Uluborlu Mesleki Bilimler Dergisi* 6(1), 23-31.
- Read, H. (1958). *Education through art*. Pantheon Books.
- Rusu, M. & Chandrinou, T. (2015). Characteristics and principles of art education. *Review of Artistic Education*, 9(10), 191-200.
- <http://www.kumsanat.com/blog/37-akademi.html> adresinden 08 Eylül 2022 tarihinde erişilmiştir.
- <https://www.youtube.com/watch?v=pKeE7efdoV4> adresinden 02 Temmuz 2024 tarihinde erişilmiştir.
- Tickner, L. (2008). *Hornsey 1968: The art school revolution*. Frances Lincoln.
- Uçar, A. (2007). *Türkiye ve İtalya'da yükseköğretimde plastik sanatlar ve bilgi teknolojisinin sanat eğitimine katkısı* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Ünlü, M. M. (2019a). Rönesans'ta sanat eğitimi. *Atlas International Refereed Journal on Social Sciences*, 5(18), 235-252. <http://dx.doi.org/10.31568/atlas.311>
- Ünlü, M. M. (2019b). Orta Çağ'da sanat eğitimi. *Atlas International Refereed Journal on Social Sciences*, 5(18), 256-268. <http://dx.doi.org/10.31568/atlas.313>
- Yakın, B. (2012). *Tasarım sürecinde görsel düşünme ve görsel anlatım ilişkisine analitik bir yaklaşım* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Hacettepe Üniversitesi.
- Yazgın, Y. (2010). *Resim-iş eğitimi yöntemi*. (2. baskı). TipografArt.

APPENDIX/EKLER

Ek 1

Katılımcıların cevaplaması istenen bilgi düzeyi sorular

1.Turuncu rengin kontrastı olan ana renk aşağıdakilerden hangisidir?				
a. Beyaz	b. Mavi	c.Sarı	d. Mor	e. Yeşil
2.Yağlıboya resim çizme tekniği uygulanırken genellikle yüzey olarak kullanılan malzemenin adı nedir?				
a. Mukavva	b. Şase	c.Kapot bezi	d. Duralit	e. Tuval
3.Sıcak ve soğuk renkleri birbirinden ayıran en temel özellik;				
a. Sıcak renklerin sıcaklık yayan kaynakların renklerine benzemeleridir	b. Soğuk renklerin soğukluk hissi veren varlıkların renkleri ile aynı olmalarıdır	c.Dalga boyları ve frekanslarının farklılıklarıdır	d. Gökkuşağındaki sıralamalarıdır	e. Ana ve ara renklere dağılımlarıdır
4.Renkli resim teknikleri ile yapılan resim çizimlerinde kullanılan şeffaf (örtücü olmayan) boya hangisidir?				
a. Pastel boya	b. Guvaj boya	c.Plastik boya	d. Sulu boya	e. Yağlı boya
5.Resim iş eğitiminde iki boyutlu çalışmalardan değildir				
a. Kâğıt hamurundan mask çalışması	b. Desen çizimi	c.Tuval üzerine yağlıboya çalışması	d. Rapido ile tarama çalışması	e. Pastel boya ile portre çalışması
6.Aşağıdaki "özgün baskı" tekniklerinden hangisi yüksek baskı tekniği grubuna girer?				
a. Monotipi	b. Ofset baskı	c. Linol baskı	d. Litografi	e. Serigrafi
7.Aşağıdaki tekniklerden hangisi, renkli resim tekniklerinden değildir.				
a. Suluboya tekniği	b. Yağlıboya tekniği	c.Pastel tekniği	d. Guvaj tekniği	e. Rölyef tekniği
8.Aşağıdaki isimlerden hangisi, konusuna göre resim çalışmalarından biri değildir?				
a. Peyzaj resmi	b.Enteriyör resim	c. Dekoratif resim	d. Baskı resim	e. Natürmort resim
9. Genellikle renkli atıl gazete, dergi gibi malzeme veya kırtasiyeden alınan benzeri malzemeler ile yırtma veya kesme yöntemi ile elde edilen parçaların bir yüzey üzerine yapıştırılarak uygulanan resim tekniğinin adı nedir?				
a. Pikaj	b. Montaj	c.Asemblaj	d. Kolaj	e. Dekupaj
10. Karakalem desen çalışmalarında ışık-gölge uygulaması sırasında aşağıdakilerin hangisinden söz edilemez.				
a. Işıklı kısım	b. Valör	c.Öz ton	d. Öz gölge	e. Refle
11. Tarihte krallıklar dönemi olarak bilinen zamandan, günümüze kadar uygulaması yapılmaya devam eden, küçük renkli taş parçalarını bir düzen içinde motif veya figür oluşturacak şekilde yapıştırarak yapılan resimlere ne ad verilir?				
a. Mozaik	b. Seramik	c. Vitray	d. Fresk	e. Rölyef
12. Gökkuşağındaki renklerin, renk çemberi aracılığı ile dalga boyları ve frekanslarından faydalanarak boşlukta karıştırılmalarından çıkan sonuç aşağıdakilerden hangisidir.				
a. Siyah	b. Beyaz	c. Sıcak renkler	d. Soğuk renkler	e. Kahverengi
13. Aşağıdakilerden hangisi paleolitik dönem resim ve yontuları ile ilgili değildir.				
a. Optik görünümlü hayvan figürleri çizilmiştir	b. Figürler üst üste çizilmiştir	c. İnsan figürleri profildendir	d. En iyi örnekler Lascaux mağarasında mevcuttur	e. İlk örnekleri Würm'ü izleyen sıcak dönemde çizilmiştir
14. Aşağıdakilerden hangisi renkli resim çalışmalarında uygulanan bir uyum çeşididir.				
a. Kırmızı uyumu	b. Renksiz uyum	c. Siyah-beyaz uyumu	d. Renkli uyum	e. Zıt renkler uyumu

15. Heykel sanatının temellerini oluşturan, abartılı kalça ve göğüsleri ile bereket simgesi olan üç boyutlu ürünlere ne ad verilir.				
a. Venüs	b. Afrodit	c. Torso	d. Büst	e. Villendorf
16. Rölyef tekniği ile yapılacak çalışmaya uygun olan madde, aşağıdaki maddelerden hangisidir.				
a. Tel	b. Mukavva	c. Kil	d. Cam	e. Tahta
17. Dünyada bilinen megalitik tapınak yapılarının en ünlülerinden biridir.				
a. St Sophia katedrali	b. St Katherin kilisesi	c. Kargamış yazıtı	d. Stonehenge	e. Amenofisin mezarı
18. Renk çemberinde bulunan soğuk renklerden ikisinin yazıldığı cevap aşağıdakilerden hangisidir.				
a. Yeşil-mavi	b. Siyah-beyaz	c. Sarı-kırmızı	d. Yeşil-kırmızı	e. Mavi-sarı
19. Plastik sanatlarda modelin yüzeyini kaplayan örtünün görünüm ve niteliğine ne denir.				
a. Örtü	b. Yüzey	c. Doku	d. Dış cephe	e. Fon
20. İzleyiciye kıpırtı, kaynaşma, hareket ve neşe duygusu vermek isteyen ressam aşağıdaki çizgilerden hangisini kullanır.				
a. Eğik çizgileri	b. Dikey çizgileri	c. Açılı çizgileri	d. Yatay çizgileri	e. Eğri çizgileri
21. Omuz hizası ve üstünü konu alan insan resimlerine resim dilinde ne ad verilir.				
a. Portre	b. Porte	c. Büst	d. Torso	e. Vesikalık
22. Şekil ve renklerin bir düzen içinde, göze hoş görünecek şekilde estetik düzenlemesi aşağıdaki isimlerden hangisi ile isimlendirilir.				
a. Düzen	b. Düzenleme	c. Kompozisyon	d. Natürmort	e. Denge
23. Bina içini konu alan resimlere plastik sanatlarda verilen isim aşağıdakilerden hangisidir.				
a. Peyzaj	b. Figür	c. Portre	d. Teknik resim	e. Enteriyör
24. Aşağıdakilerden hangisi ana ve ara renklerden değildir.				
a. Yeşil	b. Lacivert	c. Sarı	d. Mavi	e. Kırmızı
25. Yağlıboya tekniğini uygulamak üzere ahşap çerçeve üzerine bez gerilerek hazırlanan çalışma yüzeyine ne ad verilir.				
a. Maket kartonu	b. Bezli karton	c. Yağlı yüzey	d. Tuval	e. Pres tuval
26. Resimde renk planlarının en önemli olduğu resim çalışma konusu aşağıdakilerden hangisidir.				
a. Natürmort resim	b. Enteriyör resim	c. Peyzaj resim	d. Figür resim	e. Soyut resim
27. Yağlıboya tekniğini uygularken ressamın çalışma yüzeyini üzerine koyduğu aracın adı nedir.				
a. Şövale	b. Altılık	c. Palet	d. Tabure	e. Gode
28. "Çizgi perspektifi"nin en iyi tanımı aşağıdakilerden hangisidir.				
a. Cisimlerin gözümüzden uzaklaştıkça küçülmesidir	b. Cisimlerin gözümüzden uzaklaştıkça küçülmesi, daralması ve kısılmasıdır	c. Yol ve tren rayı gibi varlıkların gözümüzden uzaklaştıkça daralmasıdır	d. Sıra ağaçlar, telefon veya elektrik direklerinin gözümüzden uzaklaştıkça kısılmasıdır	e. Cisimlerin gözümüzden uzaklaştıkça küçülüyormuş, daralıyormuş ve kısılıyormuş gibi görünmesidir
29. Resmi çizilecek konuyu karşımıza alarak çizdiğimiz resimlere plastik sanatlar dilinde verilen isim aşağıdakilerden hangisidir.				
a. Bellekten resim	b. Bakarak resim	c. Fotoğraf resim	d. Modelden resim	e. İmgesel resim
30. Aşağıdakilerden hangisi sıcak renklerin duygusal özelliklerinden değildir.				
a. Canlılık	b. Huzur verici	c. İhtiras	d. Sıcaklık	e. Hareket
31. Birbiriyle bağlantıları, ilişkileri çoğalan gerilim noktalarının birleştirilmesinden doğan form elemanı aşağıdakilerden hangisidir.				
a. Işık	b. Gölge	c. Desen	d. Çizgi	e. Doku
32. Kurşun kalemlerin üzerindeki rakam ve harfler kömür kısmın yağlılık oranının belirleyicisidir. Tanımını dikkate aldığımız zaman, aşağıdakilerden hangisi yağlılık oranı en yüksek kömür uca sahiptir.				

a. 4H	b. 8H	c. 2B	d. 4B	e. BB
33. Kurşun kalemlerin üzerindeki rakam ve harfler kömür kısmın yağlılık oranının belirleyicisidir. Tanımını dikkate aldığımız zaman, aşağıdakilerden hangisi yağlılık oranı en düşük kömür uca sahiptir.				
a. 7H	b. 12B	c. 4B	d. 2H	e. 4H
34. Gökkuşağındaki renkleri aşağıdaki renk gruplarından hangileri oluşturur?				
a. Ana renkler + Ara renkler	b. Ana renkler + Yeşil + Siyah	c. Ara renkler + Kırmızı + Lacivert	d. Ana renkler + Ara renkler + Lacivert	e. Ana renkler + Ara renkler + Beyaz
35. Aşağıdakilerden hangisi ana renklerden biridir.				
a. Yeşil	b. Mavi	c. Kahverengi	d. Beyaz	e. Mor
36. "Renk perspektifi"nin en iyi tanımı aşağıdakilerden hangisidir.				
a. Gözümüzden uzaklaştıkça renklerin soluyormuş gibi görünmesi	b. Yakından uzağa renklerin solması	c. Uzaktaki kırmızı renklerin mor renk gibi görünmesi	d. Uzaktaki renklerin parlak görünmesi	e. Yerle gök çizgisinin birleşmiş gibi görünmesi
37. Resimi çizenin bakış açısından dolayı modelin herhangi bir kısmının olduğundan kısa görülmesine ne denir?				
a. Perspektif	b. Oran	c. Denge	d. Rakursi	e. Hiçbiri
38. Işığın modele geliş açısına göre, modelin renginin aldığı ton derecelerine aşağıdaki isimlerden hangisi verilir?				
a. Tonlama	b. Fon	c. Renklendirme	d. Açık-gölge	e. Valör
39. Bir resimde konuyu oluşturan figürler dışında kalan kısma hangi isim verilir?				
a. Arka taraf	b. Resim dışı	c. Boş bölge	d. Fon	e. Kompozisyon
40. Kırmızı rengin kontrastı olan renk aşağıdakilerden hangisidir?				
a. Beyaz	b. Yeşil	c. Sarı	d. Mor	e. Mavi